

CÓMO NO

informatieblad
TILBURG-MATAGALPA

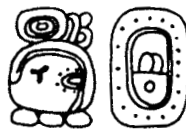
D U B B E L N U M M E R

Ortega keert terug op presidentiële zetel
Vrouwenreis naar Matagalpa
De eerste koffiereis een feit!
Wat weten we nou eigenlijk van Nicaragua?

zondagmiddag 4 februari
benefiet voor
koffieboeren bij Paradox

¡Cómo No!, het informatieblad over de Stedenband Tilburg-Matagalpa, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa (SSTN). **¡Cómo No!** verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de SSTN:

Adres: Stationsstraat 39
5038 EC Tilburg
Tel: 013-5368706
Fax: 013-5437096
E-mail: ssrn@hetnet.nl
Giro: 2783514
Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Redactie

Marian van Stiphout
Toon Oomen
Miranda van der Klaauw
Monique van de Sande

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Met medewerking van

Petra de Bruin
Peggy Cremers
Cees Jansen
Annelies de Jonge
Wendy Koolhoven
Cilia Lutkenhaus
Els van der Meulen
Marijke Nieuwenhuis
Ans Scheffers
Mieke Uitslag
Jaques Weijters

Foto's voorpagina

Miranda van der Klaauw
Matagalpa, demonstratie tegen geweld

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Redactioneel

gelukkig nieuw jaar!

próspero año nuevo - bonne année - kenourios chronos
- eydnurikt nyggjar - staslivy novy rok - strowe nowe leto -
gelukkige nuwe jaar - bouanne année - godt nyttår - happy
new year - shoma mobarak bashad - bon ano novo - gluckliches
neues jahr - felice anno nuovo - anul nou fericit - hepi nu yia
- chuc mung tan nien - felic any nou - tchesti nova godina -
hauskaa joulua - akimashite omedetto gozaimasu - moi nijaar -
feliz ano novo - bona annada - gott nytt år - blwyddyn newydd
dda - protte lok en seine yn it nije jier - bun onn - prosperu
annu nou - vesele vianoc - ta'o fo'ou monu ia - selamat tahun
baru - shannah tovah - s novim godom - felican novan jaron
- wan bung nieuwjari - hauoli makahiki hou - heri za mwaka
mpya - nupela yia i go log yu - srecna nova godina - sawadee
pee mai - naya saal mubarak ho - newroz pirozbe - iyo sanad
cusub oo fiican

Marian

Inhoud

Ortega keert terug op de presidentiële zetel	Miranda van der Klaauw	3
'We gaan weer terug'	Els van der Meulen en Mieke Uitslag	6
Vrouwenreis naar Matagalpa	Ans Scheffers	10
Al een half jaar geen <i>gallo pinto</i> meer...	Peggy Cremers	12
Nicaragua Nu	Marian van Stiphout	15
Matagalpa	Cees Jansen	16
De eerste koffiereis is een feit!	Annelies de Jonge en Cilia Lutkenhaus	17
Burgemeester Vreeman naar Matagalpa	Toon Oomen	19
Vrouwenemancipatie in Nicaragua [2]	Petra de Bruin	20
Op de drempel van twee werelden	Wendy Koolhoven	25
Wat weten we nou eigenlijk van Nicaragua?	Jaques Weijters	28
Uitslag van de enquête bij de vorige <i>¡Cómo No!</i>	Miranda van der Klaauw	31
Zesde Vuelta a Matagalpa; een verslag	Marijke Nieuwenhuis	32
Kort Nieuws en Agenda		34
Dé foto van <i>¡Cómo No!</i>	Theo Hol	36

Ortega keert terug op de presidentiële zetel

Verkiezingen in Nicaragua

Daniel Ortega op verkiezingscampagne
foto's: Miranda van der Klaauw

Op 5 november 2006 waren er in Nicaragua landelijke verkiezingen. Het werkbezoek van de vrouwengroep viel ook in november, zodat u een persoonlijk verslag kunt lezen van het verloop van deze verkiezingen, de uitslag en wat deze mogelijk voor het land gaat betekenen.

Om één uur 's nachts, we liggen allang in bed, barst er een gejoel los. Het verspreidt zich over de stad en vermenigt zich even later met geluiden van rondrijdende auto's, met de muziek van de campagne van de sandinisten en getoeter. Het gaat me net iets te ver om te gaan kijken op dit tijdstip, maar de boodschap is duidelijk: 'We' hebben gewonnen! Met deze kreet begroeten sandinisten en andere linkse mensen elkaar de dagen na de verkiezingen. Na zestien jaar liberale regeringen en drie pogingen van Daniel Ortega om opnieuw president te worden, mag hij het dan vanaf januari 2007 eindelijk opnieuw proberen. 'Geef ons een kans in vrede' vroeg het FSLN (de linkse, sandinistische partij) aan de kiezers en die krijgen zij inderdaad. Ortega heeft zich verzoend met zijn vroegere vijanden: de liberalen, de Kerk en de Verenigde Staten. Hij preekt verzoening, kleedt zich in het wit en laat zich vergezellen door zijn vrouw, gekleed in het roze. Zo ook enkele dagen voor de verkiezingen in Matagalpa, waar de campagne werd afgesloten. Ortega is nu meer een CDA-voorman dan een *guerrillero*.

losse flodders

De volgende dagen komen we de feestvierende aanhangers van het FSLN nog regelmatig tegen in de stad. Ze staan volgepakt achterop pick-up auto's, hangen uit het raampje, zwaaien met rood-zwarte en knalroze vlaggen, maken het V-teken (van *Victoria* en van lijst 2) en gillen als anderen hun vrolijkheid beantwoorden met gezwaai, geroep en wederom het V-teken. Deze anderen staan in het centrum, bij het park, tegenover het standbeeld van Carlos Fonseca (*Matagalpino* en een van de oprichters van het FSLN) om de auto's te verwelkomen. Ook zij roepen, zwaaien met vlaggen en willen maar al te graag op de foto. Op de avond dat de officiële uitslag van deze nationale verkiezingen bekend wordt gemaakt, is het voor het regionale kantoor van de partij een gekkenhuis. Mannen schieten losse flodders in de lucht met een provisorische luchtbuik, een *gigantona* (reuzepop) danst rondjes op de muziek en honderden mensen kunnen hun geluk niet op.

verkiezingen in Matagalpa

Na een paar dagen tellen en met de zegen van de Commissie Ethiek en Transparantie, wordt de definitieve uitslag bekend: Ortega 38 procent, zijn rechtse rivalen Montealegre en Rizo respectievelijk 28 en 27 procent en de linkse concurrent Jarquín 6 procent. Er is geen tweede ronde nodig. In het parlement is de zetelverdeling als volgt: 37 voor de 'oude' sandinisten, 30 voor de progressieve liberale partij ALN, 18 voor de conservatieve liberale partij PLC en 6 voor de progressieve sandinisten onder de naam MRS. In Nicaragua stemt men apart voor de president en voor het parlement. Daardoor is het niet vreemd dat de uitslagen voor de presidentskandidaten afwijken van de uitslagen voor de partijen in de volksvertegenwoordiging. Ik heb meerdere mensen gesproken die vanwege het verleden (en wellicht ook het heden) niet voor Daniel hebben gestemd, maar wel voor sandinisten in het parlement. Een *voto cruzado*, gekruiste stem, noemen ze dat. En zo te zien heeft dit fenomeen zich bij de liberalen nog in veel sterkere mate voorgedaan.

een duim vol inkt

De hoop op betere tijden vond ik de meest opvallende reactie van de mensen. Want of die er komen, is nog helemaal niet zeker. Ten eerste is Ortega, zoals gezegd, een man van het midden geworden. Hij heeft zich verzoend met de liberalen (zijn vice-president is nota bene een liberaal) en bovendien heeft zijn partij geen meerderheid in het parlement. In de weken na de verkiezingen >>

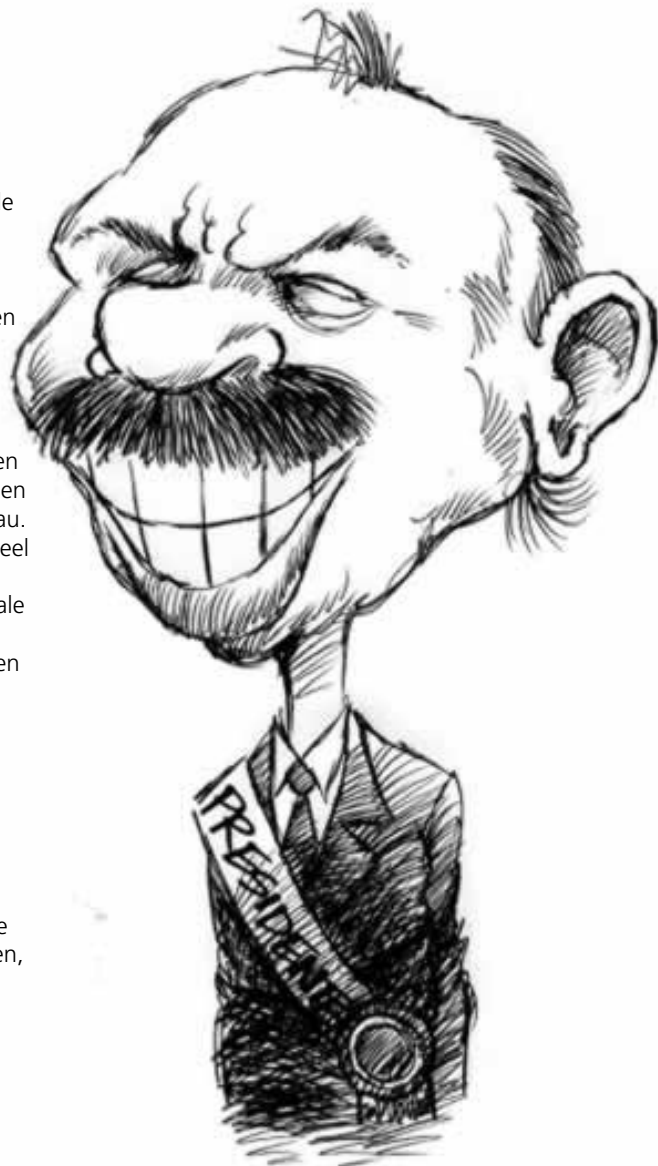
stond hij regelmatig in de krant met belangrijke personen uit binnen- en buitenland en zegde hij toe het huidige beleid te willen voortzetten: geen grondontelingen zoals vroeger, ruimte voor buitenlandse investeerders en geen stopzetting van de vrijhandelsverdragen die de Midden-Amerikaanse landen met hun grote noorderbuur hebben afgesloten. Of hij dus op de sociale thema's, die vroeger zo belangrijk waren voor de sandinisten, nog kan scoren, is maar zeer de vraag. En al zou hij dat willen, Nicaragua zit met handen en voeten gebonden aan akkoorden met de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds om van de buitenlandse schulden af te komen. Teleurstellingen liggen dus op de loer.

De grote winst, zo hoor en lees je overal, is de rustige toestand waarin de verkiezingen verlopen zijn. Geen onregelmatigheden, nauwelijks klachten, louter complimenten. Op zondag 5 november maken wij kennis met de stad en doen onderweg een aantal stembureau's aan. Zo komen we automatisch bij een aantal zusterscholen terecht, want alle scholen worden gebruikt als stembureau. Het is inderdaad een vredig tafereel. Mensen staan wel in de rij, maar het geheel ziet er zeer rustig uit. Op de muren hangen lijsten met kiezers en nummers. Binnen krijgen mensen vier stembiljetten (behalve voor president, voor nationale en regionale parlementsleden en voor het Midden Amerikaanse parlement), maar daar mogen wij niet bij zijn. Eenmaal weer buiten is men getooid met een duim vol inkt: het bewijs dat de stem is uitgebracht.

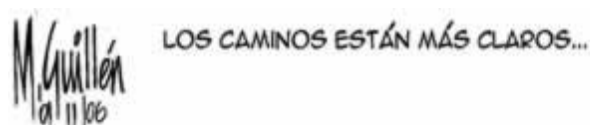
hoop

De rustig verlopen verkiezingen en het feit dat er inmiddels echt iets te kiezen valt in Nicaragua, zijn misschien inderdaad tekenen van hoop. Hoop op een volwassen democratie en hoop op een evenwichtiger beleid. Of er voor de nog steeds veel te grote groep armen nu daadwerkelijk iets gaat veranderen, valt nog te bezien. Het schijnt dat Ortega veel wil verbeteren op het gebied van onderwijs, natuurlijk een zeer belangrijk thema. Maar hoe hij de kansarme bevolking én al zijn strategische compagnons tegelijkertijd te vriend wil houden, is mij nog niet duidelijk. Voor doemdenken is het echter nog veel te vroeg. Laten we met onze vrienden hopen op verbeteringen voor het land dat wij zo liefhebben. Een vredig, voorspoedig en gelukkig 2007, 2008, 2009, 2010 en 2011.

Miranda van der Klaauw

Daniel Ortega
cartoon uit *La Prensa*

'De wegen zijn veel duidelijker...'
cartoon uit *La Prensa*

gigatona, dansende reuzepoppen
foto's: Miranda van der Klaauw

verkiezingen in Matagalpa

'We gaan weer terug'

Een aantal belevenissen tijdens ons verblijf in Matagalpa

Na een enerverende reis met een behoorlijke vertraging, een hartelijk welkom en eenmaal geïnstalleerd in La Casita (het logeershuisje van het Casa Materna), hebben we het programma nog eens samen doorgenomen om voor de zoveelste keer te bespreken waar we ons, samen met onze medereisgenoten Miranda, Tineke, Louise en Corine deze veertien dagen voor in zouden gaan zetten.

bevallingen bijwonen

Tijdens de mooie tocht door Matagalpa deed Els al ontzettend veel indrukken op en Mieke was blij er weer te zijn. De natuur is er prachtig en de mensen zijn er ondanks hun slechte woon- en leefomstandigheden ontzettend vriendelijk. Ieder van ons had haar eigen project. Wij zijn meegegaan met het doel om zoveel mogelijk het Casa Materna te bezoeken en met de zwangere vrouwen die daar tijdelijk verblijven een aantal workshops te doen, waarvan wij hopen dat zij er veel plezier aan beleven en misschien na hun verblijf in het Casa mee verder kunnen. Daarnaast was het de wens (Els is verloskundige en voor de eerste keer in Matagalpa; Mieke heeft meer dan 25 jaar in de kraamzorg gewerkt en is voor de tweede keer in Matagalpa) om bevallingen bij te wonen in het ziekenhuis in Matagalpa waar de vrouwen van het Casa Materna

naar toe gaan als het zover is. Jerónima (de coördinatrice) zou het voor ons regelen. Maar zo makkelijk gaat dat niet.

mooi moment

In afwachting van en ter voorbereiding op, waren we elke dag wel in het Casa Materna te vinden. Een mooi moment was al meteen toen we met de dopptone naar het Casa Materna gingen. Els vertelde dat je hiermee het hartje van de baby kunt horen. Dat vond men natuurlijk geweldig en aan interesse was geen gebrek. Alle vrouwen die op dat moment aanwezig waren, wilden het natuurlijk wel even horen. Of het nou het eerste kindje was of het zesde, er verscheen een glimlach op het vaak zorgelijke gezicht, mooi toch?

workshops

Eerst even terug naar onze workshops. Niet geheel onvoorbereid en met koffers

bevalling in het ziekenhuis
foto's: Els van der Meulen

vrouwen van de reisgroep
foto: Casa Materna

vol materiaal en informatie togen wij naar het Casa Materna voor ons eerste project, het maken van antroposofische poppetjes. Doordat wij er al regelmatig binnen waren geweest en veel vrouwen ons al kenden, wisten zij wat wij kwamen doen. Wat geeft het een goed gevoel als er dan een glimlach verschijnt op het gezicht van deze vrouwen die het vaak heel erg moeilijk hebben. Na een kennismakingspel (een ballon gevuld met water) met veel gelach en gegiebel als de ballon klapte, begonnen we met de workshop. Na uitleg van Els en het uitdelen van materiaal was iedereen enthousiast bezig en werd het al snel heel gezellig. Er werd gezongen in het Spaans en in het Nederlands, maar er werd vooral gelachen. Heel stiekem werd er af en toe materiaal 'verstopt' als je begrijpt wat we bedoelen! Erg leuk was het ook te zien dat het personeel van het Casa Materna even enthousiast meewerkte om 'hun' poppetje te maken. De opzet van deze workshop is zo dat ze de techniek van het maken van de poppetjes aan anderen door kunnen geven en eventueel verkopen, dan weer van dat geld materiaal kunnen kopen, enzovoort, enzovoort, een soort microkrediet. Uiteindelijk waren de vrouwen dolenthousiast dat ze de poppetjes mee mochten nemen, want daar hadden ze niet op gerekend. In de dagen erna werden ze ook gekoesterd. We spraken af dat het personeel deze workshop in hun programma opneemt. In ieder geval is het een geslaagd project.

zonnegroet

Op een van de volgende dagen stond een yoga-workshop op het programma. Aan Jerónima werd gevraagd of er eventueel matrasjes waren waar de vrouwen de oefeningen op konden doen. Natuurlijk, en al snel moesten alle vrouwen de matrasje (dit zijn hele dunne) van hun bedden af halen. Er werd volop gelachen en gegiebel en de vrouwen stonden maar vreemd te kijken, maar ook het personeel. Om daar zomaar op een matras te gaan liggen in je positiejurk, nee, dus werden er al snel lange broeken te voorschijn getoverd. Els en Louise vertelden het doel van deze oefeningen en ieder deed heel fanatiek mee aan de houdingsoefeningen voor zwangerschap en bevalling. Bij de 'zonnegroet' (een speciale variant voor zwangeren) werd er volop gelachen toen Mieke haar evenwicht verloor en achterover tuimelde. Maar mooi was het om te zien hoe iedereen serieus zijn best deed bij deze oefening, de een nog meer dan de ander. Heel bijzonder vonden we het te horen dat er die nacht vier vrouwen bevallen zijn. toeval? En wij waren daar niet bij.

babymassage

De workshop haptonomie, speciaal gericht op zwangeren, was ook een geweldig succes. Iedereen was weer aanwezig en het personeel stond er met verbazing bij te kijken. Bij de handelingen van Els was iedereen onder de indruk toen duidelijk werd dat het kindje reageerde op de handen die de buik betastten, zacht, warm en liefdevol. Je kindje uitnodigen om te spelen. De vrouwen waren dolenthousiast, maar ook het personeel. Jerónima wilde het ook proberen. Heel emotioneel is het dan om te zien dat deze mooie, grote, liefdevolle handen vol vertrouwen het kindje in de moederschoot wakker maken en er mee spelen.

Voor de workshop babymassage waren Mieke en Els op pad gegaan om twee grote babypoppen aan te schaffen, zodat we de handelingen konden voordoen. In Nederland was er al een DVD gemaakt waarop de uitleg over de massage duidelijk in beeld was gebracht. Helaas was het niet het goede systeem (een nieuwe versie wordt nagezonden). Geen probleem, we hadden het ook nog op papier staan. Sommige vrouwen wisten al hoe je de massage toe kunt passen omdat zij al meer kinderen hebben. Alle technieken werden door ons stap voor stap doorgenomen en later deden de zwangere vrouwen het ons na. Ze hadden er plezier in en ze leerden van elkaar. Door diverse donaties is het in elk geval mogelijk om materialen te kopen voor deze workshops. Voor ons gevoel waren alle projecten een succes en deze worden nu maandelijks in het nieuwe voorlichtingsprogramma meegenomen. >>

toch even schrikken

Naast deze workshops waren we regelmatig in het Casa Materna te vinden en we mochten daar de controles van de zwangeren bijwonen die gedaan worden door onder andere verpleegkundigen, maar ook door een gynaecoloog die in het ziekenhuis werkt. Wij schrokken een beetje van de manier waarop zij dit deden. Als je bedenkt dat er vrouwen zijn die door verkrachting zwanger geraakt zijn, mag je verwachten dat de controle, bijvoorbeeld een inwendig onderzoek, met enige tact wordt gedaan. Van een ontspannen houding en wat persoonlijke aandacht tijdens de controle hebben ze nog nooit gehoord. Later hebben wij dit ter sprake gebracht bij diverse personeelsleden van het Casa Materna. Zij waren het met ons eens, maar niemand durfde er iets van te zeggen. De dopstone die cadeau gedaan werd, zal niet veel gebruikt worden. Jammer, want wat is er nou mooier dan het hartje van je kindje te horen kloppen.

op weg naar het ziekenhuis

Een van de hoogtepunten van deze reis was voor ons het bezoek aan het ziekenhuis. Na veel misverstanden werden we toch midden in de nacht uit ons bedje 'gefloten' door de chauffeur van het Casa Materna. Wij mochten mee om een eerst barende te begeleiden bij haar bevalling, althans dat dachten we. Na een heftige hobbelige rit met de 'ambulance' van het Casa Materna kwamen we via de EHBO binnen in het 'grote' ziekenhuis van Matagalpa. We zullen niet in details treden hoe wij de toestand daar aantroffen maar we werden er

echt stil van. Wat hebben wij het dan toch goed in ons kikkerlandje. Na een tijdje werd de vrouw doorgestuurd naar de verloskamers en wij wilden met haar mee. Maar dat kon zomaar niet, het was er veel te druk en na een lange discussie (ze vonden ons maar een raar stelletje) werden we toch weer naar huis gestuurd door de *generaal doctor*, met de belofte dat we vroeg in de ochtend terug mochten komen voor een bezoek aan de verloskamers om één bevalling bij te wonen. Met pijn in ons hart moesten we de vrouw, die geen partner of familie bij zich had, alleen achterlaten. Dus gingen wij om drie uur 's nachts naar huis, waar we onze eerste indruk samen even moesten verwerken. Om zes uur hoorden wij de ambulance weer weggrijden. Ondanks de goede afspraak met de chauffeur was deze plotseling vertrokken. Ging onze afspraak dan toch nog mis? Helemaal niet. Wij trokken onze stoute, enthousiaste en nieuwsgierige schoenen aan en doken snel een taxi in richting ziekenhuis. Daar troffen we Kitty aan (een medewerkster van het Casa Materna die goed Engels spreekt) en zij praatte ons de verloskamers in. Het personeel stond

heel vreemd te kijken, want dat hadden ze volgens ons nog nooit meegemaakt. Maar mede dankzij de *generaal doctor* die ons 's nachts toestemming gaf, werden we toegelaten.

voldoening

Hoe zullen we de toestand beschrijven die we daar aantreffen? Niet te beschrijven! Wat denk je van dertig bevallingen per dag, zes barendende vrouwen op een 'weeënkamer'. Vrouwen 'puffend' op een 'brancard' op de gang, zonder lakens en met een lekkende airco. De vrouwen hadden het koud, ze hadden geen water, geen washandje voor het gezicht, laat staan voor de rest en geen man, vriendin of familie naast zich. En zo kunnen we nog wel even doorgaan, onvoorstelbaar. We hebben die ochtend gedaan wat we dachten dat goed was bij de vrouwen van het Casa Materna, maar ook bij de andere vrouwen die er lagen. Mee gepuift, gemasseerd, een warme deken gegeven, wat aandacht, een aai en een knuffel. Ondanks de taalbarrière waren ze daar heel blij mee, hoorden we later van Jerónima. Uiteindelijk hebben we

vier bevallingen mee mogen maken en kunnen beleven hoe ze daar te werk gaan. Hoe? Ze doen hun best, maar kunnen slechts roeien met de riemen die ze hebben. Sterilisatie ... botte scharen ... dopptone ... hygiëne ... een beetje aandacht ... je bent het zoveelste nummer. Wat kunnen wij hier betekenen? Slechts een druppel op een gloeiende plaat. Bij het afscheid van het personeel van de verloskamers vroeg de gynaecoloog of wij de volgende morgen weer kwamen helpen. Hoezo? Maar toen we de volgende dag in het Casa Materna aankwamen bij 'onze moeders' wisten wij waar we het voor gedaan hadden. Dit zijn die extraatjes die een mens zo nodig heeft. Het heeft ons in elk geval ontzettend veel voldoening gegeven.

Behalve alle mooie momenten die we in het Casa Materna beleefd hebben, was het geweldige met deze groep vrouwen bij elkaar. We hebben gelachen, gehuild, elkaar het vertrouwen gegeven en gekregen bij alles wat we gedaan hebben. Kortom, een prachtige reis die we niet hadden willen missen, enne ... in 2009 gaan we vast en zeker weer terug.

Els van der Meulen en Mieke Uitslag

workshop
foto's: Tineke Harlaar

Vrouwenreis naar Matagalpa

'Indrukwekkend om de vrouwen aan het werk te zien'

Zes bij de Stedenband betrokken vrouwen zijn in november op werkbezoek geweest in Matagalpa. Zij hebben projecten bezocht die de vrouwengroep ondersteunt, in het bijzonder het Casa Materna, en onderzocht wat er in Matagalpa gaande is op het gebied van microkredieten, mogelijk een nieuw project voor de vrouwengroep. Behalve dat ze met de vrouwen van het Casa Materna gepraat hebben en hen aan het werk gezien hebben, hebben de Nederlandse vrouwen ook zelf workshops gegeven waaraan zowel door de zwangere vrouwen als het personeel enthousiast werd deelgenomen. Ik was aanwezig bij de vergadering van de vrouwengroep waarin een deel van de reizigsters hun ervaringen vertelden aan de thuisblijvers.

Louise (lid van de vrouwengroep en eerder in Matagalpa geweest): 'Het was anders dan dertien jaar geleden toen ik daar was. Nu heb ik echt gezien hoe de vrouwen daar aan het werk zijn. Dat was indrukwekkend. Ik vind het een goed project. We sliepen in La Casita, een huisje tegenover het Casa Materna dat met sponsors van buiten gekocht is, en nu dienst doet als pension. Hierdoor konden we veel in het Casa Materna zijn. Elke ochtend werd er voor ons ontbijt gezorgd. Ik ben er in het begin veel geweest onder andere om te tolken voor Els (verloskundige) en Mieke (kraamverzorgster); ik heb meegedaan aan de workshops en samen met Els de workshop zwangerschapsyoga gegeven. De zwangere vrouwen en het personeel deden allemaal giebelend hun best en na een poosje oefenen hadden ze het allemaal in de gaten.'

het Casa Materna

Het personeel van het Casa Materna blijkt na al die jaren heel wat bereikt te hebben. Er is elke dag een programma voor de aanwezige vrouwen, elke dag wordt er met alle vrouwen gepraat en gewandeld. Eén à twee keer per maand gaan ze naar het platteland om voorlichting te geven aan vrouwen die in het Casa Materna geweest zijn en aan andere belangstellende vrouwen. De voorlichters volgen de vrouwen die er komen door de jaren heen. Louise: 'De manier waarop ze dat doen is heel ongedwongen, maar je ziet dat ze alle aanwezige vrouwen goed in de gaten houden en contact met hen maken.'

Daarnaast organiseert het Casa Materna scholing voor voorlichters en vroedvrouwen op het platteland. Zo leren de vroedvrouwen de signalen herkennen als er tijdens de zwangerschap en bevalling afwijkingen optreden zodat ze deze vrouwen door kunnen sturen. Miranda (coördinator SSTN): 'De vroedvrouwen die op het platteland de

bevallingen begeleiden hebben hun kennis overgeërfd van moeder op dochter. Zij weten weinig van de anatomie van het lichaam en weten dus ook niet wat ze moeten doen als er zich problemen voordoen. Hun kennis is niet te vergelijken met de kennis en opleiding die Els heeft als verloskundige. In de ziekenhuizen in Nicaragua werken wel verloskundigen zoals bij ons.'

Ten slotte gebruikt het Casa Materna een nieuwe, met Tilburgs geld gebouwde ruimte voor het geven van workshops en genereert het eigen inkomsten uit de verhuur van kamers in La Casita.

Dit alles is niet alleen de Tilburgse verdienste, volgens Miranda. 'Ze krijgen steun van drie fondsen uit in totaal vier landen, namelijk Nederland, Duitsland, Spanje en de Verenigde Staten.'

ouder-kind problemen

Louise vertelt: 'Ik ben wel geschrokken van de hardheid van het personeel in de uitvoering van hun werk. Ik miste bijvoorbeeld dat de hulpverleners eerst contact maakten met de aanstaande moeders. In plaats daarvan begonnen ze meteen met het afvuren van vragen.' Miranda: 'Wat ook opvallend is, is dat de

Van de weblog: 'Met de ambulancebus van het Casa Materna gaan we met de hele groep de bergen in richting San Pablo. Bij een houten/stenen hutje komen van alle kanten jonge vrouwen met kleine kinderen aan. De *promotores*, vrouwen of eigenlijk jonge meiden worden verwelkomd. De *promotores* van het Casa Materna geven seksuele voorlichting door middel van simpele tekeningen. Van de ongeveer dertig aanwezige vrouwen maken er slechts zes gebruik van anticonceptie. Dit ondanks het feit dat hier deze middelen gratis te verkrijgen zijn in het gezondheidscentrum van het dorp.

Grote hilariteit want plotseling verschijnt er een heel groot condoom op het podium. Dit sociale drama slaat in. Alle dames zijn erg enthousiast over de voorstelling, echter niet over het gebruik van het condoom.

Evaluatie in de vorm van een spel. Een bal samengesteld uit diverse papiertjes waarop allerlei vragen staan, wordt doorgegeven. Als de muziek stopt, moet degene die op dat moment de bal heeft de vraag voorlezen en beantwoorden. Sommige vrouwen blijken niet te kunnen lezen en hebben de hulp nodig van hun buurvrouw. Een van de vrouwen trekt een papiertje met een prijsje. Dit stimuleert om de vervolgbijeenkomst te bezoeken. Daar zal zeker de gratis maaltijd ook aan bijdragen. *Nacatamales* staat vandaag op het menu. Dit is een typisch Nicaraguaans maïsgerecht, verpakt in een mooi bananenblad.'

moeders hun baby op hun schoot legden en er vervolgens nauwelijks aandacht aan besteedden. Dit komt heel afstandelijk over. Er zijn ook veel ouder-kind problemen in Nicaragua. Kinderen krijgen er weinig aandacht en weinig stimulans.'

Tijdens de vergadering werd gevraagd of het een mogelijk doel zou kunnen zijn voor de toekomst om de vrouwen kennis en kunde bij te brengen over de emotionele verzorging van hun kind en met de (aanstaande) moeders te praten over wat het met hun doet om een kind te krijgen.

Tijdens dit bezoek waren de vrouwen soms wat huiverig om met hun kennis te komen omdat ze niet betweterig over wilden komen: wat kun je wel en niet zeggen. Gaandeweg merkten ze wel dat zij veel verder waren met hun kennis en opleiding. In die zin zouden ze veel kennis over kunnen brengen.

Hoe dit zou moeten worden georganiseerd zag de vrouwengroep nog niet zo voor zich, maar mogelijk zou daar wel een vorm voor te vinden zijn. Wat namelijk heel duidelijk werd, was dat de Nicaraguaanse vrouwen wel voor de persoonlijke aandacht van de Nederlandse vrouwen open stonden en enthousiast reageerden op alle nieuwe kennis, variërend van het maken van antroposofische knuffels tot het horen van het hartje van hun ongebooren kind via de dopptone die Els had meegenomen.

microkrediet

De vrouwengroep wilde zich tijdens deze reis verder oriënteren en informeren over microkredieten om te kijken of dit een nieuw project voor de vrouwengroep kan worden. Miranda: 'Na enig rondvragen werd duidelijk dat in Matagalpa Fumdec het meest genoemd werd als een organisatie die goed bekend staat en veel werkt met vrouwen en kredieten.' Het is een organisatie die faciliteert en bijdraagt aan veranderingen op sociaal-economisch gebied. Zowel vrouwen als mannen kunnen een lening krijgen, maar scholing is vooral op vrouwen gericht. tachtig procent van de kredieten gaat naar vrouwen, twintig procent naar mannen. Ze hebben 41 gemeenschappen, waarbinnen ze 1500 vrouwen ondersteunen. Ze hebben verschillende soorten krediet ontwikkeld: een individueel krediet, een solidaire groep en een gemeenschapsbank. Er wordt nog het meest gewerkt met individueel krediet, maar in praktijk blijkt deze vorm nog steeds duur vanwege een rentepercentage van twintig procent. Daarom heeft Fumdec de andere twee laagdrempelige vormen ontwikkeld voor mensen die niet voor de individuele vorm in aanmerking komen.

Op verzoek van Miranda heeft Fumdec vijf vrouwen uitgenodigd, afkomstig uit verschillende kleine gemeenschappen rond de stad, om te komen vertellen over hun ervaringen. Omdat het niet alleen gaat om krediet verlenen maar ook om ondersteuning van de vrouwen heeft Fumdec een methode ontwikkeld over leiderschap. Er is een checklist opgesteld met criteria als: In hoeverre neem je deel aan de gemeenschap? Hoe is je zelfwaardering? Hoe is je toegang tot economische middelen? Hiermee kunnen vrouwen voor zichzelf doelen formuleren en bijhouden hoe ze er voor staan. De aanwezige vrouwen waren erg enthousiast. Je zag ook verschil tussen de vrouwen die net begonnen waren en vrouwen die al langer bezig waren. Er was een vrouw die pas begonnen was, zij zat er nog wat verlegen bij. Miranda merkt op: 'Ik kan me zo voorstellen dat die vrouw straks net zo zelfverzekerd aan het vertellen is als de meer ervaren vrouwen nu. We hoorden ook dat ze bij elkaar naar hun doelen informeerden. "Ik wil wethouder worden volgend jaar", zei een vrouw.'

Fumdec stimuleert de vrouwen ook een gesprek aan te gaan met hun man.

Vroeger stond alles op de naam van de man, nu niet meer. Louise: 'De vrouwen vertelden dat hun relatie met hun man en hun kinderen verbeterd was sinds ze hiermee begonnen waren. Ik vond het zo positief wat ze daarover vertelden. Het project heeft een veel bredere uitstraling dan je in eerste instantie verwacht. De mogelijkheid van microkrediet vertelt zich ook vanzelf door van de ene naar de andere gemeenschap.'

vrouwen en mannen tegen huiselijk geweld

De laatste zaterdag dat de vrouwengroep in Matagalpa was, vond er een demonstratie plaats tegen huiselijk geweld die georganiseerd was door de Movimiento Comunal en het Colectivo de Mujeres. Omdat er nog plaats was in de stoet, waaraan zowel vrouwen als mannen deelnamen, wilde de vrouwengroep graag meelopen. Tineke, Louise en Corine kregen kleurrijke jurken aan -bestaande uit tweekleurige grote lappen- en maskers op. Al dansend en bewegend gingen ze zo mee, terwijl Miranda foto's maakte van het hele gebeuren. Het ging om een serieuze boodschap, maar de stoet was een vrolijk en kleurrijk geheel. Het werd ook 'carnaval tegen geweld' genoemd met spandoeken en leuzen als 'wij wijzen geweld af' en 'wij willen leven zonder geweld'. 'Het was een behoorlijke stoet en er stonden veel mensen te kijken,' volgens Miranda.

Een ander initiatief wat hiermee samenhangt en door de vrouwen bezocht is, is een zelfhulpgroep voor jonge vrouwen die te maken hebben met huiselijk geweld. Twee psychologiestudenten hadden dit als project bedacht en het werd georganiseerd door de Movimiento Comunal. Louise vertelt weer enthousiast: 'Het was voor deze vrouwen erg belangrijk om hier elke vrijdagmiddag te kunnen komen om even weg van thuis te zijn. Ze deden alle moeite om hier te kunnen zijn ondanks alle problemen thuis. Hier konden ze hun gevoelens en ervaringen delen en ideeën en informatie uitwisselen om elkaar te helpen. Voor hun kinderen werden onder andere karatelessen georganiseerd en een soort spel met poppenkastpoppen om de kinderen de mogelijkheid te geven hun verhaal te laten doen. Afgezien van de informatie die ze hier kregen, was het belangrijkste echter dat ze door hier te komen zichzelf weer gingen waarderen.'

Ans Scheffers

voorlichting voorbehoedmiddelen

foto: Els van der Meulen

winkeltje

foto: Louise Donjacour

straatverkoop

foto: Els van der Meulen

Een van de deelnemers aan de vrouwenreis, Corine Goesten, had het idee om in Matagalpa een CD op te nemen en te verkopen ten behoeve van het Casa Materna. Ze heeft Evelyn Gutiérrez, werkzaam bij het Colectivo de Mujeres, bereid gevonden om zes rustige, sfeervolle Nicaraguaanse liedjes te zingen. Zij begeleidt zichzelf op haar gitaar. Deze liedjes zijn opgenomen in de studio van het Colectivo. De CD kost 6 euro en is verkrijgbaar bij de SSTN.

Evelyn Gutiérrez
foto: Tineke Harlaar

Al een half jaar geen *gallo pinto* meer... Laatste bericht over het Steunpunt in de Bergen

Het is alweer bijna een half jaar geleden dat ik weer 'gewoon' in Nederland woon en werk. Het steunpunt La Casa Santa Julia Billiard van Las Familias Especiales in de sloppenwijken rond Matagalpa is ver weg. Regelmatig kom ik hier situaties in mijn huidige werk als begeleider van lichamelijk gehandicapten tegen en vergelijk ik onze uitzonderlijke luxe met de ellende van alledag van de arme mensen met een beperking in Nicaragua. Ik kijk terug op negen maanden Matagalpa en het project Steunpunt in de Bergen van Los Amigos de Las Familias Especiales (LAFE), een bijzondere tijd.

Eerst nog even in vogelvlucht de gebeurtenissen van dit samenwerkingsproject van LAFE en Reinaerde, de Utrechtse stichting voor dienstverlening aan mensen met een beperking. LAFE heeft zich als doel gesteld om de situatie van de armste mensen met een beperking en hun families te ondersteunen. Er wordt niet alleen ondersteuning geboden in de vorm van geld en goederen, maar ook en met name door deskundigheidsbevordering van de professionals van de stichting Las Familias Especiales in Matagalpa. En dus werd er in de sloppenwijk Lucidia Mantilla in 2005 gestart met de bouw van een steunpunt: een gebouw waar een team zorg en ondersteuning kan bieden aan een grote groep gehandicapten en hun families. Een plek voor fysiotherapie, activiteiten, informatieve bijeenkomsten en spreekuren, met een speeltuin en een *cafetín*, een keukentje en een kantoor voor *el equipo de los barrios*. Ik mocht samen met dit team¹ de eerste aanzet maken om het steunpunt te organiseren en te starten en tijdens het werken met de cliënten mijn kennis en ervaring door middel van *training on the job* doorgeven.

In juni 2006 heb ik met pijn in het hart afscheid genomen van Matagalpa en mijn werkplek in de bergen. Maar ik ging weg met vertrouwen. De laatste maanden was er een proces in gang gezet dat verder zou gaan, met of zonder mijn aanwezigheid. Het werk in het Steunpunt zou zich blijven ontwikkelen. De kinderen en families uit de wijde omtrek weten waar ze terecht kunnen en Gloria, Dora en Marlene zouden met hun onvermoeibare inzet deze families met raad en daad bijstaan.

Hieronder zijn een aantal belangrijke momenten van mijn avontuur beschreven

in een nieuwsbrief voor familie, vrienden en belangstellenden.

september 2005

Mijn eerste tijd hier stond in het teken van kennismaken, met Las Familias Especiales, met de families in de krottenwijken, met de cultuur en de taal. Er was een complete welkomsterceremonie georganiseerd vol met muziek, speeches, dansende kinderen en een heel grote taart. Iedereen stelt zich voor en niemand is beledigd als je hen een dag later op straat tegenkomt en echt niet meer herkend. Het maakt niet uit, je krijgt even zo goed een flinke knuffel en je maakt even een praatje. De mensen hier zijn warm, hartelijk, aardig en houden van praten. Dit laatste is voor mij van groot belang. Ik ben hier met een stoomcursus Spaans bezig, ik hoor zoveel nieuwe woorden dat mijn hoofd soms overloopt van informatie.

Nicaragua is een land met heel veel geluid en dat is zacht uitgedrukt. Iedereen heeft bijna niets, maar wel een televisie die het liefst om vijf uur 's ochtends keihard wordt aangezet. Dat deze keihard moet aanstaan is niet zo raar, hij moet immers het lawaai overschreeuwen van gieren die over de golfplaten daken lopen. En wat dachten jullie van een tropisch buitje op zo'n dak? Tijdens een informatiebijeenkomst voor moeders moest iedereen naar elkaar schreeuwen om zich verstaanbaar te maken (en dat lukte nauwelijks). Interessant is het om te zien dat eigenlijk niemand het echt belangrijk vindt, het is nu eenmaal zo.

oktober 2005

Vanochtend ben ik voor het eerst de *barrios* in geweest om kennis te maken met de gehandicapte kinderen. Een krot maakte bijzonder veel indruk op me. Ik moest zeker 25 meter klimmen om er te komen; het pad is in deze regentijd meer een riviertje en dus best gevaarlijk. Het laat maar

weer eens zien hoe afgesloten van de rest van de wereld deze kinderen zijn. Het krot was niet meer dan een schuurtje en de moeder woonde er met haar drie kinderen, een ervan heeft het syndroom van Down. Wat planken met wat openingen als alternatief raam, waar een heel klein beetje licht naar binnen kwam. In het midden stond een bed, waarschijnlijk voor de hele familie. En dat was het. Het twaalfjarige meisje had geen kleren aan, het waarom ervan is me onduidelijk gebleven. Het was negen uur 's ochtends en de televisie stond aan. Gebiologeerd werd er naar dat beeld gestaard dat eigenlijk meer sneeuw was dan beeld. Het leek me een meisje met best wat mogelijkheden maar uit het gesprek leek het alsof moeder het had opgegeven. Het leven is hier hard en soms is de energie gewoon op. De komende tijd zal ik rond het Steunpunt de kinderen bezoeken en zodoende een beeld proberen te krijgen van de situatie en hoe ik kan helpen.

december 2005

Het klimaat hier is wel al veranderd. Was er eerst elke dag regen (en dan bedoel ik een keiharde stortbui), nu worden we nog maar af en toe gezegend met een vriendelijk verfrissend buitje in de namiddag. De meeste bloemen staan nu in bloei en de fruitbomen hangen vol met fruit, het geeft het landschap een weelderige en kleurrijke uitstraling. Deze uitbundigheid is echter ook een aankondiging van een andere, mindere vruchtbare tijd. We kunnen nog even van deze luxe genieten, maar in februari zal het er hier heel anders uitzien, zo heb ik me laten vertellen. De bloemen zullen afsterven en veel eenjarige planten zullen verdorren. Zelfs het gras zal na verloop van tijd geel worden en sterven. De groene heuvels zullen veranderen in stoffige bruine bergen. Doordat de hellingen geen enkele begroeiing meer hebben, wordt het beetje water wat er af en toe uit de lucht valt niet vastgehouden. Het gevolg is dat het nog droger is, en nog heter. Er is hier een aantal projecten die de ontbossing en de daar bijbehorende erosie tegengaan. Het is vechten tegen de bierkaai: er zijn hier zoveel krottenwijken en de mensen hebben hout nodig om hun rijst met bonen te kunnen koken, het enige betaalbare eten. Koken op gas is alleen voor de rijken weggelegd. Dus worden de paar bomen die er zijn omgehakt en opgebruikt. De mensen in de barrios worden hiervoor in het regenseizoen (de winter) weer gestraft met modderstromen en onvruchtbare grond.

De zomer, zoals dat hier heet is een zware tijd voor de armen. Fruit en groente zullen onbetaalbaar zijn, water is er niet. Nu doen de mensen in de krottenwijken hun was in natuurstroompjes en halen er water voor consumptie. In januari zijn deze stroompjes weg, ik heb geen idee waar deze mensen dan hun water halen. De koeien hebben honger want het gras is verdord, zij geven geen melk meer. Melk wordt een schaars goed en dus duur en kinderen krijgen hierdoor een nog eenzijdiger dieet. Als wij activiteiten hebben met moeders geven we hen een attentie mee in de vorm van melkpoeder en een emmer. Ik heb me nooit gerealiseerd hoe waardevol melkpoeder en een emmer kunnen zijn.

februari 2006

Tot nu toe hebben we veel werk verricht om het Steunpunt startklaar te krijgen. Behalve verven met

de moeders uit de buurt (om binding te creëren) en plantjes planten, werd de fysiotherapie ruimte ingericht, het kantoor en de zaal voor de activiteiten. We hebben een cafet n, een klein winkeltje, gemaakt van golfplaten op de hoek van ons terrein. Het zorgt voor een beetje inkomsten. De fysiotherapie loopt nu. Elke woensdagochtend komen er twee fysiotherapeuten van Las Familias Especiales naar het Steunpunt. Dit zal nog uitgebreid worden. Vanaf volgende week houden we spreekuur, zodat de mensen uit de buurt langs kunnen komen met vragen over de opvoeding van hun kind. Dit spreekuur is erg belangrijk omdat veel moeders geen idee hebben dat hun kinderen hulp kunnen krijgen. We hopen zo meer kinderen te bereiken. We zijn dus deze week bezig met flink wat reclame maken, zodat het zich rond spreekt.

Verder beginnen we deze vrijdag met de activiteiten, met als doel dat het *gezellig* moet zijn (echt Nederlands). Deze kinderen zullen het allemaal al heftig genoeg vinden, dus kennismaken en spelen met andere kinderen is voldoende. Gaandeweg zullen we de activiteiten meer afstemmen op de hulpvragen van de kinderen. Het is de bedoeling dat we twee keer per week activiteiten gaan aanbieden. In de middagen houden we bijeenkomsten voor de moeders, zodat zij elkaar leren kennen, ervaringen kunnen uitwisselen en zo nodig ook bij elkaar kunnen aankloppen. Waar nog aan gewerkt wordt, is een schoonheids cursus voor de moeders. In Nicaragua is uiterlijk heel belangrijk en deze manier is ideaal om de moeders even rust en ontspanning te bieden.

Op de rol staat een bijeenkomst van alle *madres lideres* (moeders als vrijwilligers van Familias Especiales) om hen meer te informeren over handicaps, preventie en omgang met mensen met een beperking. Deze bijeenkomst is in maart en we zijn volop bezig met de voorbereidingen. Het zal mijn eerste presentatie in het Spaans worden.

Vanaf volgende week zal er in het Steunpunt volwassenenonderwijs gegeven worden. Dit is een hulpprogramma van de gemeente Matagalpa tegen het analfabetisme. Een groep van meer dan twintig volwassenen zal er in drie maanden tijd leren lezen en schrijven. En ondertussen gaan de huisbezoeken gewoon door. We hebben een zestal kinderen gekozen die speciale hulp aan huis nodig hebben omdat hun problematiek extra aandacht vereist. Stap voor stap begeleiden we deze kinderen en hun familie. Wat deze intensieve begeleiding betreft hebben we een aantal successen geboekt. Een paar voorbeelden. Een jochie van twaalf jaar woont bij zijn moeder en zijn oma in een vreselijk krot. Zijn moeder heeft ernstige psychische problemen en ze is nu zover dat ze hulp aanvaardt. Ze zal op consult gaan bij een psycholoog of psychiater. Oma zorgt voor dochter en kleinkind maar is oud, ziek en moe. Het jochie, zonder enige dagbesteding, gaat nu dankzij onze bemoeienis naar een school voor speciaal onderwijs. Gisteren hebben we hem zelfs een rugzakje met schrift en potlood kunnen brengen. Een ander voorbeeld is een meisje met een verstandelijke beperking dat in erbarmelijke omstandigheden woont en met haar tomeloze energie haar moeder, broertjes en zusjes helemaal uitput. Ook zij zal binnenkort naar een speciale school kunnen en door intensieve begeleiding en activiteiten hopen we wat meer rust te creëren voor haar en haar familie. Vandaag is het Valentijnsdag maar ook groot feest in Matagalpa, de stad bestaat 144 jaar. Iedereen heeft vrij en vanochtend werd er bij de burens een varken geslacht voor het feestmaal van vanavond (dat is als rechtgeaarde vegetariër behoorlijk confronterend want, je hoort elke gil en vervolgens het gekerm van het beestje terwijl het sterft). Op straat kwam mij een man tegemoet die ik vaag ken van de buurt waar ik woon. Hij wilde mij feliciteren met de dag van de liefde. Een spontane zoen van deze aardige meneer maakte mijn dag weer goed.

maart 2006

En terwijl jullie hopen dat het snel wat warmer wordt, hopen wij hier dat het snel weer kouder en natter wordt. De hitte tussen twaalf en vier uur 's middags is extreem en de zon voel je gewoon door je kleren heen stralen. De rest van de dag en de nacht is het zeer aangenaam vertoeven hier en dat heeft niet alleen met het klimaat te maken.

Het is namelijk nog steeds leuk in Nicaragua, en heftig. En we zijn nu officieel begonnen. Vorige week woensdag was het openingsfeest van het Steunpunt in de Bergen. Hier heet dat zo: *La grande inauguraci n de La Casa de Santa Julia Billiard de Las Familias Especiales*. Aanwezig waren zo'n 200 personen waaronder de bisschop, *monse or* Jorge Solórzano. Om alles en iedereen te zegenen gebruikte onze monse or een plastic bakje met water van ons winkeltje en trok ter plekke wat witte chrysanten uit het bloemstuk voor hem. En terwijl hij en allen gebeden prevelden, werden de chrysanten in het water gedoopt en het Steunpunt en al haar bezoekers besprenkeld en zodoende gezegend.

Arie Erkelens, oprichter en voorzitter van Los Amigos de Las Familias >>

Especiales (de Nederlandse vriendenstichting) was er ook en samen met hem heb ik het eerste couplet van het Nederlandse volkslied gezongen. Officiële aangelegenheden gaan hier namelijk volgens de Nicaraguaanse wetten en regels. Dus behalve het Nicaraguaanse en Nederlandse volkslied stond ook de Nederlandse en Nicaraguaanse vlag te wapperen naast de lange tafel met witte lakens voor de speciale gasten. Het hele programma bestaat uit speeches waar iedereen erg goed in is. Een groep kinderen van Rayitos (het schoolje van Las Familias Especiales) zong luidkeels: *Nicaragua mía*, een lied dat iedereen hier kent. En Bryan danste de *Pirulino*, waarmee hij de lachers op zijn hand had, het is een zeer komische dans.

Het geheel werd afgesloten met een *piñata*, een papieren beest dat in de bomen hangt en vol met snoep zit. Een geblinddoekt kind mag met een stok het beest uit de boom proberen te slaan, terwijl twee mensen met touwen het beest wild omhoog en omlaag laten bewegen. De menigte adviseert de geblinddoekte door keihard *Abajo* of *Arriba* te schreeuwen. De kinderen eromheen vechten ondertussen om op de eerste rang te blijven, want ze weten onderhand dat er altijd meer kinderen dan snoepjes zijn. En op het moment dat het papieren beest het begeeft na een rake slag breekt het gevecht pas goed los. De scène wordt nog krachtiger als er een ware stofwolk om de vechtende kinderen heen komt te hangen alsof het een tekenfilm is: de *piñata* is dolle pret. Deze *inauguración* was een belangrijke dag voor me. Ik realiseerde me dat ik al meer dan twee jaar in meer of mindere mate bezig ben met het Steunpunt. Ik liep dan ook de hele dag met een grote grijns rond en was blij 's avonds mijn kaken te kunnen ontspannen met een welverdiend koud Nicaraguaans biertje. Maar niet alleen het feit dat het Steunpunt er daadwerkelijk staat was een reden tot feest. Mijn grijns werd ook veroorzaakt door het idee dat het werk hier langzaam aan zijn vruchten begint af te werpen. Ik zag namelijk twee cliënten bij de openingsceremonie, wat me extra hoop gaf. Een dag voor de opening waren we op bezoek bij twee families waarvan een bij Mery-Ulda, een jonge vrouw van 22. Haar rolstoel is oud en zwaar en het 'paadje' naar de 'straat' is onbegaanbaar voor haar. Ze komt dus het huis niet uit en is volledig afhankelijk van hulp van haar familie. Deze familie heeft eigenlijk al genoeg aan zichzelf en dus zit ze de hele dag maar te zitten. Heel veel tijd hebben we gestoken om vader en zussen te overtuigen van het feit dat ze haar kunnen helpen door haar naar het Steunpunt te brengen. Heel vaak waren onze bezoeken tevergeefs maar de aanhouder wint: ze was er! En dan een meisje van vijf jaar dat onder andere door ondervoeding het lichaam van een baby heeft. Haar moeder heeft ernstige psychische problemen en haar vader ziet eigenlijk niet in waarom het kind uit de hut moet komen. Het kind kan niet zitten, praat niet, speelt nauwelijks (heeft ook niks om te spelen), en ligt hele dagen op een laagje doeken dat fungeert als bed. Dit kind zou in Nederland niet meer dan een zeer lichte verstandelijke beperking hebben; haar problemen zijn hoofdzakelijk veroorzaakt door pure verwaarlozing. Tijdens dit bezoek hadden we geluk. We ontmoetten namelijk twee jonge vrolijke tantes van het meisje die op bezoek waren. Wij vroegen of zij niet konden helpen. Als ze haar zouden komen brengen voor bijvoorbeeld fysiotherapie, zouden zij ook yoghurt krijgen en natuurlijk hadden we op de openingsceremonie een *piñata* ... Ook zij waren er en het meisje heeft zichtbaar genoten. Ik kon het goed zien vanachter die rare tafel met witte lakens vanwaar ik alle mensen kon zien en genieten van de lachende gezichten.

activiteiten in Nederland

De werkzaamheden in het Steunpunt zullen steeds meer vorm gaan krijgen. Vanuit Nederland blijven LAFE en Reinaerde actief om de situatie en deskundigheid te verbeteren. Zowel Reinaerde als LAFE vonden de samenwerking prettig en vruchtbaar en besloten om samen een meerjarenplan te formuleren om op een meer structurele wijze ondersteuning te bieden. Zo kreeg ik tijdens mijn werk in Matagalpa vaak de vraag van het team om meer concrete informatie over methodieken, benaderingswijzen, communicatievormen, algemene kennis, informatie enzovoort. Reinaerde is nu met een werkgroep aan de slag gegaan om een deskundigheidsmap te maken, waarin allerlei thema's die ik tijdens mijn verblijf geïnventariseerd heb aan de orde kunnen komen. Een voorbeeld van een van deze thema's is de communicatie met een cliënt met een verstandelijke beperking. Adviezen als: 'spreek met korte zinnen zonder bijzinnen; gebruik geen moeilijke woorden; kijk de cliënt aan als je met hem praat en check of hij het begrepen heeft', lijken erg voor de hand liggend maar zijn het niet. Men is gewend om juist de moeder aan te spreken en heel veel woorden te gebruiken waardoor de cliënt al snel de kluts kwijt raakt en zijn aandacht verliest. De map zal gebruikt worden voor de dagelijkse praktijk in Matagalpa en de inzet is dan ook dat het een praktisch bruikbaar map wordt. De map zal ook als leidraad dienen voor een

Selvida lurkend aan een zakje extreem gezoete yoghurt, een traktatie die de kinderen krijgen als ze langskomen bij het Steunpunt
foto: Eef Grob

trotse Peggy, bisschop Solórzano en trotse Gloria Gutiérrez tijdens de opening

María Gaya Casamitiana, de fysiotherapeute uit Spanje is aan het werk in de fysiotherapie-ruimte van het Steunpunt met Renaldo, een van de cliëntjes. Het trapje is gemaakt in de werkplaats van Las Familias Especiales. De schildertekeningen die te zien zijn, zijn gemaakt door de kunstenaars van Las Familias Especiales, zelf ook gehandicapt.
foto: Peggy Cremers

Marlene Hernández, maatschappelijk werkster en medeoprichtster van Las Familias Especiales en Dora Blandon, promotora, op huisbezoek
foto: Peggy Cremers

werk- en studiereis van het team aan Nederland. Het plan is om in het voorjaar van 2007 het Matagalpese team een aantal weken op sleeptouw te nemen in de verschillende locaties van Reinaerde. Natuurlijk moet het geen reis worden om hen te laten zien hoe het óók kan met alle rijkdom en voorzieningen voorhanden. Het idee is dat we het team de gelegenheid geven om, kijkend naar de situatie hier, ideeën en inspiratie op te doen en die vervolgens 'vertalen' naar de Nicaraguaanse situatie. Hoe langer ik in Matagalpa werkte, hoe meer mijn collegae en ik elkaar en elkaars cultuur leerden begrijpen en doorgronden. Verhalen mijnerzijds over de situatie in Nederland kwamen steeds meer aan. Sommige oplossingen zijn hier zo vanzelfsprekend dat wij ze niet aandragen aan onze Nicaraguaanse collegae.

Verder liggen er plannen op stapel om logopedisten, gedragskundigen of andere professionals met specialistische kennis over de verstandelijk gehandicaptenzorg voor een aantal maanden uit te zenden naar Matagalpa. Het avontuur gaat dus verder en de samenwerking blijft hopelijk nog jaren vruchtbaar.

Nog steeds verlang ik regelmatig naar *gallo pinto* (Nicaraguaanse rijst met bonen), en dus trakteerde ik mij gisteravond op een avondje uit eten. Bij gebrek aan Nicaraguaanse restaurants kwam ik terecht bij een Mexicaan en ik moet eerlijk zeggen: het komt in de buurt. Ik heb mijn heimwee geprikkeld met *tortillas con frijoles* (pannenkoeken met bonen) en een *elote* (zoete maïskolf) met als achtergrondmuziek salsa en merengue. Het komt in de buurt ... maar het is het zeker niet helemaal. En op weg terug naar huis zing ik:

Que linda, linda es Nicaragua; bendita de mi corazón; si hay una tierra, en todo el continente; hermosa y valiente; esa es mi nación.

Soy puro pinolero

Nicaragüense por gracia de Dios

(tweemaal)

Peggy Cremers

¹ Zie foto in Como No met Marlene Hernández (maatschappelijk werkster en mede oprichter van Las Familias Especiales, Gloria Gutiérrez (psychologe) en Dora Blandon (promotora).

vrouwen protesteren tegen de abortuswet
foto: internet

In november van afgelopen jaar heeft het Nicaraguaanse parlement de mogelijkheid van abortus op medische gronden (aborto terapéutico) uit het wetboek van strafrecht geschrapt. Het besluit werd op 17 november door Bolaños -toen nog president van Nicaragua- bekrachtigd. Er zijn heel wat wetsvoorstellen die erg lang, zelfs jaren, in de kast blijven liggen, maar dit voorstel werd in recordtijd aangenomen. Het was een van de weinige keren dat een wetsvoorstel zó snel werd goedgekeurd en gepubliceerd in de Staatskrant.

Het gevolg van dit besluit is dat iedere abortus provocatus strafbaar is voor medici, vroedvrouwen en de vrouwen die hem ondergaan, ongeacht of er een medische indicatie voor is. Vóór 17 november werd abortus bestraft met een tot drie jaar gevangenisstraf, maar als de abortus uitgevoerd werd op indicatie van drie medici en

Nicaragua nu

Aborto terapéutico

met toestemming van de vrouw en haar eventuele partner -vaak om het leven van de vrouw te redden- was dit niet strafbaar. Tot overmaat van ramp is bij de wetswijziging ook bepaald dat de straffen op abortus verzwaard zullen worden tot zo'n tien jaar gevangenisstraf. De liberale ALN, Bolaños en de kerken pleitten zelfs voor dertig jaar gevangenis.

fataal

Volgens het Ministerio de Salud (het ministerie van Gezondheid in Nicaragua) komen in Nicaragua jaarlijks zo'n duizend zwangerschappen voor (zoals buitenbaarmoederlijke zwangerschappen) die direct levensgevaar voor de vrouw betekenen. In die gevallen is abortus noodzakelijk om het leven van de vrouw te redden. Ook komen er vrij veel zwangerschappen voor bij erg jonge meisjes -die soms pas twaalf of dertien jaar zijn en die vaak zwanger zijn geworden bij een verkrachting- die voor hen fataal kunnen zijn. Men vreest dan ook dat het aantal sterfgevallen onder zwangeren flink zal stijgen. Een van de millenniumdoelen, het streven om moedersterfte te verminderen, zal op deze manier niet gehaald worden. Dat verwacht wordt dat de sterfgevallen vooral onder de armeren zullen vallen zal niemand verbazen; zij kunnen het zich niet veroorloven om naar Cuba of Miami te reizen.

demonstratie

Het voorstel tot deze wetswijziging werd voornamelijk voorbereid door de katholieke Kerk die in Nicaragua nog steeds een stevige vinger in de pap heeft. Zij had de actie zeer strategisch gepland kort vóór de verkiezingen. Kardinaal Miguel Obando spoorde de bevolking aan tijdens de verkiezingen op 5 november te bedenken 'wie het leven verdedigt' en overeenkomstig daarmee te stemmen. Ook aartsbisschop Leopoldo Brenes verklaarde dat >>

de katholieke Kerk tegen iedere vorm van abortus is en dat christenen behoren te voorkomen dat die plaatsvindt. De katholieke Kerk organiseerde bovendien een grote demonstratie tegen abortus met onder anderen deelnemers uit verschillende religieuze sectoren, politici en regeringsfunctionarissen; zelfs schoolkinderen werden gedwongen om mee te demonstreren. Er werden tijdens de demonstratie religieuze liederen gezongen, gebeden gezegd en leuzen geroepen als 'aborteren is doden', 'ja voor het leven, nee tegen abortus' en zelfs 'Mama, ik wil leven, zeg nee tegen abortus'.

Mede onder deze druk van de Kerk spraken vier van de vijf partijen die deelnamen aan de verkiezingsstrijd zich uit voor het schrappen van de mogelijkheid van abortus op medische gronden uit het wetboek van strafrecht. Alleen de Movimiento Renovador Sandinista (MRS) -een alternatieve, progressieve sandinistische partij- en diens presidentskandidaat Edmundo Jarquín sprak zich uit tegen de sanctie.

voorlichting

Schrijnend is het relaas van Ariel Méndez die op een middelbare school zit in Managua. Hij vertelde dat alle kinderen van zijn school vanaf de derde klas werden gedwongen om naar de demonstratie tegen abortus te gaan. Voorafgaand daaraan kregen alle kinderen door een van de nonnen die op de school lesgeven voorlichting over abortus. Volgens Ariel kregen ze alleen een video te zien waarin een foetus werd gebroken, fijngeknepen en vermalen met allerlei instrumenten. Op de vraag of er op school ooit voorlichting was gegeven over seksualiteit en de reproductieve organen was het antwoord nee. Ariel was verbijsterd en kwam met een heleboel vragen te zitten waar hij noch op school, noch thuis over kon of wilde praten.

bezorgd

Veel organisaties hebben geprotesteerd tegen het schrappen van het wetsartikel. De Movimiento Autónomo de Mujeres (de Autonome Beweging van Vrouwen), het Red de Mujeres contra la Violencia (groepering van vrouwen tegen geweld) en de organisatie voor mensenrechten CENIDH gaan in beroep tegen het besluit. Zij baseren hun beroep op het feit dat de rechten van vrouwen worden geschonden en dat het besluit daarmee ingaat tegen de grondwet. Ook de Procureur van de Jeugd zal beroep aantekenen omdat de strafbaarstelling van abortus een aanval betekent op de kwaliteit van leven van meisjes die zwanger raken tengevolge van een verkrachting. Verder hebben veel artsen en organisaties hun bezorgdheid uitgesproken over het besluit. Laten we hopen dat het alsnog zal worden teruggedraaid!

bronnen: *La Prensa, El Nuevo Diario, Masaya in site*
Marian van Stiphout

Matagalpa

Met vier deelnemers bezochten we aan het begin van onze reis de stad Matagalpa. Met circa 160.000 inwoners is het de tweede stad van Nicaragua. Het ligt op zo'n anderhalf uur rijden van de hoofdstad Managua, in een langgerekt dal. Rondom ligt het ingeklemd tussen mooie, groene bergen. Het is een levendige stad met een regiofunctie; vanuit de wijde omgeving komt men hier voor allerlei diensten en handel. Veel toeristen komen er niet. Op straat is er veel bedrijvigheid, winkels op allerlei gebied nodigen uit om binnen te komen, op straat staan veel kraampjes waar men waren aanbiedt: vers fruit, gebruikte en nieuwe kleding, snoep of sigaretten (per stuk te koop) en allerlei etenswaren. Op het plein staan de schoenpoetsers en op sommige straathoeken de geldwisselaars. Velen proberen op allerlei manieren wat te verdienen.

Je voelt je snel thuis in Matagalpa, het is overzichtelijk met zijn pleinen, kerken en zijn rechte stratenstructuur. In een leuk hotel midden in een winkelstraat konden we het straatleven vanaf ons balkon bekijken. De eerste dagen kregen we nog een spoedcursus Spaans, toch handig om enigszins aan te kunnen geven wat je wilt weten, eten of kopen.

Door de Stedenband Tilburg-Matagalpa konden we onder begeleiding van Jan Vugts een aantal projecten bekijken. Samen met de lokale reisagent Arjen Roersma gingen allerlei deuren gastvrij voor ons open. Met Jan als gids en vertaler bezochten we onder andere een school, de universiteit en een opvanghuis voor zwangere vrouwen. Ook waren we bij Edismat, dat opleidingen en werk geeft aan vrouwen en jongeren die anders weinig kansen hebben in deze stad met hoge werkloosheid. Ook de bezoeken aan de vertegenwoordigster van de vakbond voor arbeiders maakten op ons veel indruk. Opkomen voor kanslozen is moedig werk. Later kwamen we in een wijk waar landloze- en werkloze koffieplukkers woonden, schrijnende situaties, maar we zagen toch blije kinderen en leiders die er het beste van willen maken.

Voor ons werd in Matagalpa goed zichtbaar welke projecten al langdurig door de stedenband met Tilburg gesteund worden en welke resultaten geboekt zijn. We hebben bewondering voor de vasthoudendheid en betrokkenheid waarmee dit gebeurt. Als je dan de dankbaarheid van de mensen ziet, weet je waarom men dit moeilijke werk blijft doen.

Cees Jansen

finca Mil Flores
foto: Annelies de Jonge

De eerste koffiereis is een feit!

**ECO-ALBERGUE
GUARDIANES
DEL
BOSQUE**

natuurgebied Eco-Albergue Guardianes del Bosque
foto: Cilia Lutkenhaus

eierpannenkoekjes met honing

Na twee dagen acclimatiseren in Matagalpa met de nodige informatievoorziening ertussendoor en op de valreep ook nog wat Spaanse les gaan we naar La Corona, waar we worden ondergebracht bij de koffieboeren die aangesloten zijn bij het Agro-ecotoerisme. Het onderkomen is uiterst eenvoudig naar onze begrippen. Bij het zien van deze eenvoud en gezien het doel van onze reis (bewustwording van de situatie daar) spreken we af dat er geen *klacht* over onze lippen zal komen!

De eerste dag plukken begint, na een heerlijk ontbijt van eierpannenkoekjes met honing en warme melk met een scheutje koffie (nooit ergens zulke slechte koffie gedronken als in Nicaragua), om acht uur 's morgens op de *finca* van Mauricio, een boer een eindje verderop in de straat. Segundo, onze gids voor die dagen, komt ons ophalen. We krijgen een mandje om onze buik gebonden en we krijgen uitleg over welke bessen geplukt moeten worden: de rode! Stel je daarbij een veld vol struiken met koffieplanten in rijen voor, in de schaduw van bananenbomen. Het weer is goed, het terrein vlak, we kunnen heel relaxt plukken.

achtertuin

Om elf uur maken we een prachtige wandeling naar de waterval. Tussen de middag krijgen we een bordje *gallo pinto*, dit keer met kip erbij. Rond een uur of drie moeten alle zakken bonen naar de plek waar ze ontpulpt moeten worden, in de 'achtertuin' zeg maar. Die blijkt wel heel erg 'achter' te zijn! We wisten toen nog niet wat een afstanden de mensen daar dagelijks lopen. Wij gaan dus ook met een zak bonen op de rug, langs kleine glibberpadjes klimmen en dalen, al met al zo'n twintig minuten lopen. Ik herinner me nu nog dat ik dacht: 'Ik loop me rot te sjouwen, heb het warm, loop te zweten, maar ik heb de tijd van mijn leven'. Bij de verwerkingsplaats staat een 'ontpulpmachine'. De koffie gaat daar boven in en vervolgens moet er aan een wiel gedraaid worden om alle schilletjes van de bonen af te halen. Daarbij wordt veel water gebruikt om de bonen schoon te spoelen. Tegen dat we hiermee klaar zijn, is het al bijna donker. Onze eerste werkdag zit erop.

Peñas Blancas

Later tijdens deze reis gaan we vanuit La Corona naar Peñas Blancas. Onderweg zetten we op het kruispunt 'El Empalme de Roblar' Jan eruit zodat hij op de bus kan stappen richting Matagalpa. In

Op 24 november 2006 vertrokken we: Wim, Cees, Cilia en Annelies. We gingen naar Nicaragua om alles te weten te komen over koffie. We gingen er koffie plukken en zouden daarna het hele proces doorlopen dat daarop volgt en waar we -tot dan toe- geen idee van hadden.

de regio Peñas Blancas komen we bij het huis van Don Chico. Hier krijgen we een lunch bestaande uit bonen, *cuajada* en witte kool. De komende dagen gebruiken we 's morgen en 's avonds onze maaltijden hier. Ze zijn erg eenvoudig maar wel smakelijk. We krijgen er telkens koffie bij waar de suiker tijdens het koken al bij is gedaan. De maaltijden worden bereid op een betonnen kachel waarin aan de bovenkant twee gaten zitten voor de pannen en aan de voorkant de opening waar het hout ingeschoven wordt. Mijn schoenen hebben ook nog een nacht bij deze kachel gestaan omdat ik in het water was gevallen, ze waren de volgende dag goed droog en lekker warm. >>

Jan Vugts plukt koffie
foto: Cilia Lutkenhaus

prachtig mooi

Na de lunch gaan we naar ons logeeradres en we installeren ons daar. Het is een herberg met vier kamers in het natuurgebied Eco-Albergue Guardianes del Bosque, ongeveer vijf minuten lopen van het huis van Don Chico. Het natuurgebied wordt beheerd door een coöperatie en het grondstuk waarop de herberg en de andere gebouwen zich bevinden, is geschonken door Don Chico. We betrekken een kamer met drie stapelbedden. De douche en de wasplaats zijn aan de overkant van het veld en het toilet is aan de achterkant van het gebouw. Er is in dit gebied nog geen elektriciteit en voor de watervoorziening maken ze gebruik van het water dat uit de bergen komt en dat door middel van slangen naar de verschillende punten wordt geleid. Wanneer het goed weer is, is het hier prachtig mooi. De herberg ligt aan een open veld en we hebben een prachtig uitzicht op het witte rotsmassief van de berg. Met Don Chico maken we een wandeling over zijn grondgebied, waarbij hij ons veel vertelt over de planten en de gewassen die hier groeien en worden verbouwd. Veel van de gewassen die wij aanzien voor onkruid hebben vaak medicinale krachten en worden hier ook voor gebruikt. We komen bij een hoger gelegen huis waar een zoon van Don Chico woont. Hier is een jongen op bezoek die blind is. Hij kan zijn weg uitstekend vinden en weet precies tot hoever hij kan gaan. De andere dag komen we hem weer tegen op een heel andere plek, ongeveer vijf kilometer verderop, daar loopt hij ook alleen naar toe.

slijpsteen

's Avonds eten we weer bij Don Chico: gallo pinto. Hierna maakt hij nog muziek voor ons en gaan Annelies en Cees dansen. De volgende dag brengen we een bezoek aan de voorzitter van de coöperatie. Van hem krijgen we een rondleiding over zijn bedrijf met koffieplanten en bananenbomen en hij vertelt ons veel over zijn bedrijf, de koffieverwerking, de coöperatie en de regio. Hierna maken we een wandeling/klim de berg op. Het is een zware maar schitterende tocht door het nevelwoud met op het eind een grote waterval. Op de terugweg komen we langs een boer die vroeger polio heeft gehad, hierdoor zijn z'n onderbenen en voeten onderontwikkeld. Hij heeft zolen rond zijn knieën en zo 'loopt' hij. Voor grotere afstanden heeft hij een paard. Hij heeft een slijpsteen ontwikkeld. In een vierkante bak komt met kracht water; dit komt tegen een schoepenrad waardoor deze gaat draaien en hierdoor gaat de slijpsteen weer draaien waarop hij de messen kan slijpen. 's Avonds na het eten zijn we uitgenodigd voor een bijeenkomst in een grote ruimte op hetzelfde terrein als waar de herberg staat. Hier zijn mensen van de coöperatie en mensen uit Guatemala. Deze mensen zijn in hun land ook bezig met ecotoerisme en behoud van de natuur. Tijdens deze bijeenkomst wordt na een welkomsttoespraak door de vice-voorzitter het Nicaraguaanse volkslied gezongen en daarna gaan alle aanwezigen zich voorstellen en ze heten ook de broeders uit *Holanda* van harte welkom. Hierna volgen afwisselend toespraken en liederen en daarna wordt er nog gedanst.

glad en glibberig

De volgende morgen gaan we koffie plukken bij de zoon van een broer van Don Chico. De

keuken op de koffieplantage
foto: Cilia Lutkenhaus

koffieplantage ligt op een schuine helling waar het door de regen van de afgelopen tijd glad en glibberig is, het is daarom ook moeilijk plukken hier. In anderhalf uur pluk ik een mandje vol. Een arbeider krijgt twaalf tot veertien Córdobas (dit is ongeveer vijftig cent) voor twee mandjes. Zij moeten dus ook heel wat sneller plukken om nog een beetje een loon per dag te hebben. 's Middags gaan we winkelen in een dorpje in de buurt, El Cua.

En de volgende dag trekken we weer verder.

Annelies de Jonge en Cilia Lutkenhaus

koffiebonen sorteren
foto: Cilia Lutkenhaus

Burgemeester Vreeman naar Matagalpa

Prachtige samenloop van omstandigheden

Op 9 februari gaat burgemeester Ruud Vreeman naar Matagalpa. Hij wordt vergezeld door bijna dertig Tilburgers met uiteenlopende functies. Het is een bekend fenomeen: de burgemeester op 'staatsbezoek' bij een zusterstad, in dit geval Matagalpa (Nicaragua), op uitnodiging van het stadsbestuur aldaar. Het bezoek dient diverse doelen.

diverse instellingen

Een prachtige samenloop van omstandigheden: Matagalpa viert feest op 14 februari en burgemeester Vreeman was van plan alle steden waarmee Tilburg een stedenband onderhoudt te bezoeken. Deze twee feiten zijn nu gecombineerd: Harri Aarts, bekend in zijn rol van initiator, Hubert Bink, vriend van de Stedenband en Saskia Bodelier ambtenaar van de gemeente Tilburg met Matagalpa in haar portefeuille, treden op als organisatoren/wegbereiders van het bezoek. Toen bekend was, dat Vreeman zou gaan, werden diverse instellingen en organisaties aangeschreven om na te denken over de vraag of het zin zou hebben namens de betreffende instellingen mee te gaan naar Matagalpa. Gaandeweg kwamen er steeds meer positieve reacties binnen. De uitnodigingen konden worden verstuurd. Leidinggevend van diverse instellingen zoals woningbouwcoöperaties, (gezondheids/thuis/jeugd)zorg, onderwijs en psychiatrie zegden toe belangstelling te hebben voor zo'n oriënterend bezoek. Deze positieve ontvangst is ontegenzeggelijk mede te danken aan de *goodwill*, die in Tilburg bestaat voor de Stedenband Tilburg-Matagalpa. Het *petit comité* kon nu écht aan de slag: een bijeenkomst beleggen, reisdocumenten regelen, boekingen en inhoudelijke voorstellen voorbereiden. Veel projecten staan of komen op de rol, is dan een eerste gedachte. We blijven realistisch: met beide voeten op de grond.

doelen

Allereerst wordt dit bezoek gezien als een versterking van de band van Tilburg met Matagalpa en omgekeerd, belangrijk voor het werk daar én hier. In de meer dan twintig jaar bestaande stedenband is al veel gerealiseerd op

verschillende terreinen: onderwijs, dankzij de scholenbanden; gezondheidszorg: hierbij denken we aan het Casa Materna, dankzij de vrouwengroep; het gezondheidsproject in La Dalia door de werkgroep Salud; wijken en milieu, waarvoor de milieuwerkgroep zich hard maakt; scholing van jongeren bij Edismat. En *last but not least*: veel Tilburgers zijn betrokken geraakt, hebben hun ogen kunnen openen en weten uit eigen ervaring of uit verhalen hoe mensen dáár leven en werken. Het werk dáár van dichtbij aanschouwen en evalueren en op grond daarvan verder uitbouwen zal een belangrijk agendapunt zijn voor de Matagalpa-gangers. Nieuwe initiatieven zijn vooralsnog niet uitgesloten, ofschoon we ons er terdege van bewust zijn, dat de verwachtingen niet té hoog gespannen mogen zijn.

volgend nummer

Het gemeentebestuur van Matagalpa en de Matagalpinos zelf zijn uitermate trots, dat de burgemeester van Tilburg en zijn gevolg ingegaan zijn op hun uitnodiging om met hun stad en met hen het feest van het 145 jarig bestaan méé te willen vieren. Het is een erkenning van de band. Vreeman is de éérste Tilburgse burgemeester die Matagalpa bezoekt. In een volgend nummer van de *¡Cómo No!* zal uitgebreid verslag gedaan worden van dit bezoek, ook zullen dan diverse delegatieleden aan het woord gelaten worden.

voorbereidingen in Matagalpa

Miranda van der Klaauw en Jan Vugts hebben tijdens hun recente verblijf in Matagalpa -samen met onze zusterorganisatie Comité Mano Vuelta- een aantal suggesties gedaan om contacten >>

Harri Aarts en Hubert Bink
foto: Carla ten Cate

te leggen en mogelijkheden te onderzoeken voor samenwerking. Hier wil ik er enkele noemen: In de nieuwe *barrio* (wijk) Tilburg kan gewerkt worden aan huisvesting en infrastructurele voorzieningen. In samenwerking met het Colectivo de Mujeres wordt gedacht aan de realisering van een ontmoetingsplek voor mensen met psychische problemen, zo ook een centrum voor moeders en (pasgeboren) kinderen. Er zijn ook plannen om de kwaliteit van het onderwijs te (helpen) verbeteren: cursussen voor onderwijsgeevenden, dependances van een PABO-opleiding. Kortom: er bestaan genoeg ideeën en suggesties om mee aan de slag te gaan.

... in Tilburg

Op 30 november 2006 vond een eerste ontmoeting van alle delegatieleden plaats: met een film om een beeld te schetsen van de Matagalpese realiteit, een inleiding over preventie ten behoeve van de gezondheid door de GGD en een eerste aanzet over doel en mogelijkheden van dit bezoek. De betrokkenheid bij de aanwezigen was groot, overigens wel te verwachten na hun toezegging. Een uitgebreide documentatie werd eenieder in de handen gestopt, algemene kennis van Nicaragua, naast kennis van de specifieke geschiedenis van de Stedenband, wordt toch wel verondersteld aanwezig te zijn op het moment van vertrek.

Op 22 december vond een zeer informatieve bijeenkomst plaats waarin ieder 'bijgepraat' werd over stedenbanden, vooral wat betreft de toekomst. Er zijn namelijk belangrijke ontwikkelingen gaande, die het kleinschalige -toch vaak

een kenmerk van stedenbanden- achter zich lijken te laten. Men heeft de overtuiging dat structurele assistentie bij het besturen van een stad, van onderwijs, van gezondheidszorg, bij het opzetten van bijvoorbeeld woningbouwprojecten méér zin heeft. Men is overigens zéér geducht om het kind niet met het badwater weg te gooien: de concrete projecten zullen hun plek behouden. Op dit snijvlak gaat de delegatie op onderzoek uit, onderzoek van mogelijkheden om mede inhoud te geven aan de zusterband tussen twee steden met een deels gezamenlijke (recente) geschiedenis.

website

Dit bezoek draagt bij aan verdieping van deze band, hoeveel vragen er ook ongetwijfeld mee teruggebracht zullen worden (wordt vervolgd). Voor geïnteresseerden: via de website van de Stedenband zijn de wetenswaardigheden, details en vorderingen aangaande het bezoek van de delegatie in februari te volgen op een weblog.

Toon Oomen

Vrouwenemancipatie in Nicaragua [2]:

'Het zal nooit meer zo snel gaan als in de jaren tachtig, vlak na de overwinning van de revolutie'

Terugblik

Tegelijkertijd met het groeiend verzet tegen de dictatuur ontstond een vrouwenbeweging die in de jaren tachtig in Nicaragua, na de val van de dictatuur, vele overwinningen boekte. De vrouwen kregen de ruimte om uit hun huizen te komen en hun stem te laten horen. Ze kregen een sterke positie in de Nicaraguaanse maatschappij, onder andere in het onderwijs, in de gezondheidszorg en in de economie. Echter, toen in de jaren negentig de neo-liberale partij aan de macht kwam, werden heel wat veranderingen ongedaan gemaakt. In het eerste deel van dit artikel, te lezen in de vorige ¡Cómo No!, komen vrouwen die een belangrijke rol speelden in de vrouwenemancipatie in Nicaragua een het woord.

Andere kant medaille

Toch zit er een keerzijde aan dit verhaal en die kant moet je ook zien. Nicaraguaanse vrouwen vertellen me lovende verhalen over de verbeteringen en overwinningen. Ze verhalen me vol trots over de rol die zij speelden in de vrouwenbeweging, maar ze praten ook over de dagelijkse realiteit. Ondanks dat er sprake is van vrouwenemancipatie in Nicaragua, wil dat nog niet zeggen dat dit een afgerond hoofdstuk is. De Nicaraguaanse vrouwen moeten blijven vechten.

De regering weet nog steeds grote invloed uit te oefenen op de emancipatie. Tijdens de regeringsperiode van de FSLN, in de jaren tachtig, kregen de vrouwen ruimte en steun om zichzelf te ontwikkelen. Volgens de Sandinistische partij was ontwikkeling in alle lagen van de bevolking een belangrijke en noodzakelijke verandering. Veel van deze vrijheid en support is beperkt door de regeringsperiode van het neo-liberalisme, die van start ging in 1990. De mogelijkheden werden sterk beperkt door de marktgerichte ideeën van de liberalen, met de FSLN in de oppositie. Een goed voorbeeld van deze beperking geeft Mathilda Nocha, vice-presidente van FEMUPROCAN¹, me: 'Tot en met de regeringsperiode van Chamorro hadden we nog de Commissie voor de Nicaraguaanse vrouw, die door de FSLN in de jaren tachtig in het leven was geroepen. Tijdens de regeringsperiode van Alemán is deze vervangen door het Commissie voor Vrouw, Kind en Gezin.' Langzaam maar zag Nocha vrouwenemancipatie van de agenda verdwijnen. Ze zag oude tradities herrijzen, waardoor veel Nicaraguaanse moeders en dochters terugkeerden naar de keuken. De oude hiërarchie herleefde in het gezin, met de man aan het hoofd.

De gelijke rechten van mannen en vrouwen liggen vast in de Nicaraguaanse grondwet. In de praktijk is daar nog maar weinig van zichtbaar. Daarom stelden verschillende vrouwenorganisaties een nieuw wetsvoorstel samen, dat zij in 2000 bij het parlement indienden. De Wet van Gelijkheid van Rechten en Mogelijkheden, zoals hij voluit heet, geeft een gedetailleerd beeld van hoe de gelijkheid er in de praktijk uit zou moeten zien. Een praktisch document dat sinds de millenniumwisseling al verschillende keren aan het parlement is voorgelegd, maar de liberalen en de kerk weten de goedkeuring van deze wet nog steeds te dwarsbomen. 'In de media is er geen openheid over het wetsvoorstel, waardoor veel Nicaraguanen geen idee hebben wat er precies

de kathedraal van Matagalpa
foto: Gé Mooren

instaat', legt Maria Obanda mij met vurige ogen uit. 'Iedereen gist maar een beetje naar de inhoud en de media suggereren dat het om een wetsvoorstel gaat dat abortus toestaat en meer rechten geeft aan homoseksuelen.' Obanda kan zich echt kwaad maken over deze situatie. Ze probeert mensen in haar omgeving te informeren over de inhoud van de wet. Ook trekt ze haar spandoeken uit de kast, als er weer een demonstratie is in Managua. Toch voelt ze zich wanhopig. Ze denkt dat het nog lang kan duren voor de wet is aangenomen.

'De nieuwe wet van gelijkheid is nog steeds niet goedgekeurd', gaat Eva Molina door. 'De kerk is de grootste tegenwerker.' De katholieke kerk speelt een belangrijke rol in de maatschappij van Nicaragua. Het katholicisme zit verweven in de cultuur van het land. Daarnaast heeft de kerk grote invloed op de regering in Nicaragua en daarmee dus ook op de emancipatie in Nicaragua. Volgens het Vaticaan blijft de Heilige Maria het grote voorbeeld voor de vrouw, daarom is dat de boodschap die de pastoor de gelovigen vertelt vanaf zijn preekstoel.² Een overtuigende boodschap, waarin De Wet van Gelijkheid niet past. Het voorstel is in de ogen van de kerk onacceptabel en dat maakt het onmogelijk voor de regering om deze wet aan te nemen. Het parlement zal zijn zegen blijven vragen van de kerk. Als er geen zegen rust op een politiek besluit, dan is het onmogelijk deze door te voeren.³ Dit geeft wel aan dat de kerk in de loop van de jaren een politieke

positie heeft verworven in Nicaragua en dat vooruitgang van de emancipatie daardoor weinig kans krijgt. Het is daarom noodzakelijk de kerk los te weken van de politiek. Dat is een proces dat nog jaren kan duren.

Machismo

Een andere factor die diep in de Nicaraguaanse cultuur geworteld zit, is machismo. Deze houding van de man, waarbij macht hoog in het vaandel staat, belemmert de vrouwenemancipatie. Als de machtspositie van de man geschaad wordt, dan komt ook zijn mannelijkheid in het geding. Dit uit zich veelal in conflicten. Gevechten tussen mannen, man en vrouw of man en kind. Geweld is een dagelijkse realiteit in Nicaragua.

De eerste periode van mijn bezoek aan Nicaragua bracht ik door in de studentenstad León. Een bruisende stad vol jonge mensen. Ik woonde bij een gastgezin; vader, moeder en hun zesjarige dochter. Ik voerde diepgaande gesprekken met de moeder over Nicaragua, Nederland en de grote verschillen. Met de dochter had ik het grootste plezier. Samen speelden we met knikkers, poppen en knuffels. Ze genoot van de gezelligheid en kon helemaal dubbel liggen van het lachen als ik er in het Spaans niet meer uitkwam. De man des huizes zag ik alleen 's avonds bij het eten. Na een drukke dag werken, speelde hij altijd even met zijn kind. Dan schoof hij aan tafel, waarna hij uitgeput voor de buis ging zitten.

Een normaal Nicaraguaans gezin, zou je zeggen. Tot ik op een avond laat thuis kwam en de sfeer drastisch was veranderd. Ik zag van een afstand de man op de veranda zitten. Toen ik het huis naderde, keek hij me met een wazige blik aan. Ik stak de sleutel in de deur en stapte de huiskamer binnen. Geroezemoes kwam uit de keuken. Ik liep daarom de keuken binnen en groette het gezelschap om daarna naar boven te lopen om te gaan slapen. Toch kon ik geen oog dicht doen. Het geroezemoes veranderde in een luidruchtig feest. Ik staarde naar het plafond, stapte uit mijn bed en weer terug in bed. Licht aan, een boek lezen en het licht weer uit. Ik viel eindelijk in slaap tot ik om een uur of vier >>

ineens rechtop in mijn bed zat. Mijn gastgezin stond hevig ruzie te maken op de gang. De kieren en gaten in het huis zorgden ervoor dat mijn nachtrust abrupt werd onderbroken. Tussen het geschreeuw en gestamp, hoorde ik hun dochter zachtjes huilen. Mijn hart brak, maar ik voelde me tegelijkertijd machteloos. Toen ik andere stemmen hoorde, besloot ik in bed te blijven liggen. Vrienden van mijn gastgezin probeerde de ruzie te sussen.

De volgende dag stapte ik vroeg mijn bed uit. Beneden was het stil. Hier en daar lagen lege bierblikjes. Ik zette de stoel rechtop en liep de keuken in. Ook daar was het muisstil. Totdat er iemand de trap af kwam lopen. Al strompelend liep de vrouw richting de keuken. Door de vitrage zag ik al dat het niet goed was afgelopen. Haar oog was dik en haar lippen opgezwollen. Ik schoof een stoel van de tafel en gaf haar een glas water. Met trots vertelde ze me dat ze haar man de deur uit had gezet. Ze probeerde te lachen, maar de pijn weerhield haar daarvan.

Na langere tijd in Nicaragua realiseer ik me dat dit soort taferelen aan de orde van de dag zijn. Uit onderzoek blijkt dat zeker zeventig procent van de Nicaraguaanse vrouwen te maken heeft met huiselijk geweld. Een schrijnend tafereel, waardoor de vrouwen beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid.⁴

Gelukkig zijn er ook mannen die zich daar wel degelijk bewust van zijn. Zij zijn verenigd in de Associatie van Mannen Tegen Geweld (AHCV)⁵. De zes jaar oude organisatie wil de Nicaraguaanse man bewust maken van de gevolgen van hun daden. 'Door middel van praatgroepen proberen we bewustwording te creëren,' vertelt Xavier Munox, directeur en één van de oprichters van de associatie. 'Er is een grote behoefte om te praten over man zijn in Nicaragua.' Voor Munox was het een grote stap om te kiezen voor een leven zonder geweld: 'Ik groeide op met het idee dat het gebruiken van geweld de normaalste zaak van de wereld was. Totdat ik me realiseerde wat ik andere mensen aandeed.' Xavier Munox is een grote, brede man, maar als hij begint te praten over hoe deze keuze zijn leven veranderde, blijft van zijn grote verschijning weinig over. 'Ik heb tegen mijn ouders kunnen zeggen dat ik van ze houd. Ik heb een betere relatie met mijn vrouw en ik heb echt contact met mijn kinderen.' Munox ging de uitdaging aan, samen met vele andere mannen. 'Als machismo vervalt, dan kan de vrouwenemancipatie met grote stappen vooruit gaan. Het is echt geen kwestie van tijd, maar een kwestie van willen. De wil is er nog niet bij de mannen van Nicaragua.'

Toch zit dit gedrag niet alleen in de man, maar zeker ook in de vrouw. Eva Molina zet zich in om meisjes en vrouwen dit te laten realiseren. Vele vrouwen weten machismo namelijk in stand te houden, door een deel van machismo wel goed te keuren. Wil je deze houding uit de cultuur halen, dan moet er iets veranderen in de gehele bevolking van Nicaragua en niet alleen in de man. Volgens Eva Molina zou die verandering bij de opvoeding moeten beginnen: 'Momenteel worden jongens en meisjes nog steeds op verschillende manieren opgevoed.' Molina geeft opvoedcursussen en leidt jongerendiscussies in Matagalpa om dit probleem Nicaragua uit te helpen.

Armoede

Tijdens een bijeenkomst van de opvoedcursus in Matagalpa ontmoet ik Juanita, een jonge vrouw met drie kinderen onder de tien. Ze is klein en tender, maar haar gezicht geeft haar een sterke uitstraling. Trouw komt ze elke woensdagavond naar de samenkomsten, terwijl haar moeder voor haar kinderen zorgt. 'Het is moeilijk om alleen te zijn. Toen mijn man nog bij mij was, had ik het ook niet makkelijk, maar wist ik wel dat er voor iedereen genoeg eten zou zijn.' Nu probeert ze de eindjes aan elkaar te knopen. Ze werkt zes dagen in de week op de markt. Haar jongste dochter is dan bij haar. De andere twee volgen onderwijs en worden opgevangen door haar moeder, als ze uit school komen. 'Er zijn wel eens dagen dat ik echt geen eten kan kopen. Ik zoek daarom wel eens naar etensresten op de vuilnisbelt van de markt.' Gelukkig heeft Juanita familie en vrienden die haar ook wel eens uit de brand helpen: 'Ik ben mijn omgeving erg dankbaar. Zonder hen was het een dagelijkse strijd geweest om te overleven. Nu kan ik nog ademen en zorgen dat mijn kinderen een betere toekomst krijgen.'

foto: Els van der Meulen

armoede: kinderen op de vuilnisbelt in Matagalpa
foto: Harri Aarts

In veel ontwikkelingslanden hebben vrouwen en kinderen het meest te lijden onder de armoede. Ook in Nicaragua is dat het geval. Veel huishoudens staan onder leiding van de vrouw, omdat hun mannen uit het zicht verdwijnen als er al wat kinderen op aarde zijn gezet. Dan komen de moeders voor een moeilijke taak te staan. Naast haar normale taken moet ze nu ook financieel garant staan voor zichzelf én haar kinderen. De alleenstaande moeders proberen te roeien met de riemen die ze hebben, maar uit onderzoek blijkt dat ze dat niet makkelijk aangaat. Tussen 1996 en 1999 werd 38 procent van de gezinnen die in extreme armoede leven, geleid door vrouwen. De vrouwen overleven, maar hun economische positie wordt steeds kwetsbaarder. Dit geeft de moeders absoluut geen uitgangspunt om te strijden voor een betere positie voor de vrouw. Juanita heeft wel die kans, met hulp uit haar omgeving, en die grijpt ze ook zeker aan.

Verschillende generaties

De belemmering die mij het meeste verbaast, is de generatiekloof. Er bestaat een generatie vrouwen in Nicaragua die heel goed weet hoe het was tijdens de dictatuur van Somoza. Een tijdperk dat niemand graag zou willen herbeleven. Een tijdperk, waarin absoluut geen ruimte was voor vrijheden en al helemaal niet voor de vrouw. De nieuwe generatie vrouwen kent deze geschiedenis niet. Misschien alleen uit de schoolboeken, maar geen van hen heeft het aan den lijve ondervonden hoe het is om onderdrukt te worden. 'De nieuwe generatie kijkt anders aan tegen vrouwenemancipatie. Zij hebben de revolutie niet meegemaakt', vertelt Maria Obanda mij.

Gladys Baéz heeft ten diepste ervaren wat onderdrukking is. Drie keer pakte de Nationale Garde haar op en gooide haar in de gevangenis. Tijdens verhoor moest zij vele martelingen doorstaan. Als klein meisje wist ze al dat het geen pretje was in de gevangenis. Nu weet ze ook hoe het was aan de andere kant van de tralies en dat brengt haar nog steeds in verroering. Ze pakt de ster vast om haar nek, met een afbeelding van Che Guevara: 'Ik ben ervan overtuigd dat deze ketting mij bescherming gaf in de gevangenis. Daarom zit ik hier, om het door te geven.'

Reina, Rosa en Lydia zijn van de nieuwe generatie. Ik ontmoette ze op een donderdagavond in de studentenstad León. Ik was op weg naar een gezellig barretje om daar wat te drinken met een stel vrienden. Ineens kwam het met bakken uit de hemel. Dikke regendruppels spatten uiteen op de slecht geasfalteerde weg. De geur, die me altijd aan het voorjaar doet denken, drong mijn neus binnen. Mijn haar plakte langs mijn gezicht en de onderkant van mijn oude spijkerbroek was kletsnat. Met mijn slippers in mijn hand rende ik door het park, naar een groepje dikke groene bomen. Ik was niet de enige die bescherming zocht onder het groen. Drie studentes stonden dicht tegen elkaar aan, vlakbij de boomstam. Eén meisje trok een spiegel uit haar handtasje en haalde voorzichtig de natte haarlokken uit haar gezicht. 'Goedenavond', begroette ik de dames, terwijl ik ze alle drie even aankeek. Even aarzelden ze, maar toch kreeg ik een groet terug. Ik raakte aan de praat met Reina, Rosa en Lydia. Over de regen, de studie en over León. 'Gaan jullie vanavond nog ergens naartoe?' vroeg ik de dames. Ze zouden naar de dansclub gaan, twee blokken verderop. 'Dus als de regen is gestopt, dan gaan jullie.' Dat was niet het geval. Ze stonden daar te wachten op hun vriendjes. Lydia tuurde nog eens de lange straat in, waarna ze de punten van haar hakken schoonpoetste. 'En als ze nou niet komen, wat dan?' Dan gaan de drie studentes gewoon weer naar huis. Perplex staarde ik naar de natte onderkant van mijn broek, terwijl de regen stopte. 'En jullie zijn niet over te halen voor een avondje in de kroeg?' Even keken ze elkaar aan, maar toch reageerden ze negatief op mijn voorstel. Ik stopte mijn slippers in mijn tas en vervolgde mijn weg, door de natte straten van León.

Het gevolg van deze generatiekloof is dat de nieuwe generatie niet weet waar ze voor moet vechten. Zij voelt de strijd niet vanuit haar binnenste. >>

katholieke Kerk heeft veel invloed in Nicaragua
foto: Louise Donjacour

Ze ziet geen reden om te vechten. Dit is een ontwikkeling die misschien wel de meest bedreigende is van allemaal. Als de nieuwe generatie de strijd niet oppakt, dan wordt er helemaal niet meer gevochten voor gelijkheid en erkenning. 'We moeten verder met de jongvolwassenen,' beaamt Eva Molina. Maria Obanda is het daar helemaal mee eens.

Toekomst

De nieuwe generatie moet het gaan maken. Meisjes als Reina, Rosa en Lydia hebben de toekomst in handen. Zij zouden zich moeten realiseren dat zij de helden van de toekomst kunnen worden.

Veel Nicaraguaanse organisaties stellen hun visies bij en richten zich meer en meer op de jongeren. Ook Colectivo de Mujeres in Matagalpa doet dat. Zij probeert via goed onderwijs de jongvolwassen vrouwen een mogelijkheid te geven zich economisch onafhankelijk op te stellen. Ze richt zich niet alleen op de meiden. Jongens en meisjes doen mee aan discussies over maatschappelijke thema's. Colectivo de Mujeres probeert hiermee bewustzijn te creëren bij de nieuwe generatie over man-vrouwverhoudingen en over hun positie in de maatschappij. Xavier Munox kan dat alleen maar goedkeuren: 'Jongens en meisjes moeten zich beiden realiseren dat ze de toekomst in handen hebben en dat ze samen kunnen werken aan een betere toekomst, waar man en vrouw gelijk zijn.' Er zijn steeds meer organisaties in Nicaragua, die zich richten op de jongens én meisjes van de nieuwe generatie.

Toch moet de generatie vrouwen van de revolutie het estafettestokje nog doorgeven aan deze nieuwe generatie. Vrouwen als Gladys Baéz kunnen hun verhalen doorgeven, maar daarna is het aan de nieuwe generatie wat ze ermee doen. Baéz streed in het verleden. Reina, Rosa en Lydia moeten nu de kans en de ruimte krijgen om keuzes te maken voor de toekomst. Als ze zich maar realiseren dat ze samen sterk staan, is de boodschap van Josefina Alloa, directrice van Movimiento de Mujeres⁶ in León. 'Vrouwen kunnen samen de strijd aan. Als vrouwenorganisaties de handen ineen slaan, dan is er veel

mogelijk. Samen kunnen we de ontwikkeling voorzetten.' Xavier Munox vult haar aan: 'Als bestaande organisaties de nieuwe generatie bewustmaken van hun collectieve kracht, dan kunnen deze jongeren de handen ineen slaan. Niet alleen vrouwen, maar ook mannen.' 'Het zal nooit meer zo snel gaan als is de jaren tachtig, vlak na de overwinning van de revolutie,' vervolgt Maria Obanda, 'maar we moeten de strijd niet opgeven.' Een nieuwe strijd moet beginnen. De strijd van een nieuw millennium, van de nieuwe generatie.

Ik stond stil op de weg. Haalde mijn slippers uit mijn tas en schoof ze aan mijn klamme voeten. Ik draaide me nog even om voor ik de hoek omging. Reina, Rosa en Lydia stonden er niet meer. Zouden hun vriendjes gekomen zijn? Of waren ze onderweg naar huis? Ik hoopte dat ze toch gewoon met z'n drieën naar de dansclub waren gegaan, gewoon met z'n drieën.

Petra de Bruin

¹ FEMUPROCAN; Federacion Agropecuaria de Mujeres Productoras del Campo de Nicaragua, Federatie van de boere en productieve vrouw van het Nicaraguaanse platte land.

² Randall, Margaret (1994), pag. 15

³ Heumann, Silke (2003), pag. 77

⁴ Randall, Margaret (1994), pag. 33

⁵ AHCV, Asociación de Hombres Contra Violencia, Associatie van Mannen Tegen Geweld.

⁶ Movimiento de Mujeres Trabajadoras y Desempleadas 'Maria Elena Cuadra', Vrouwenbeweging voor de werkende en werkloze vrouw 'Maria Elena Cuadra'.

Op de drempel van twee werelden

Culemborgse scholieren op de bres voor gehandicapte kinderen

Ben Boon, teamleider op de scholengemeenschap Lek en Linge te Culemborg, heb ik bereid gevonden te vertellen over zijn interesse en inzet voor gehandicapten in Matagalpa. Veel werk heeft hij sinds 2001 verzet teneinde niet alleen leerlingen te enthousiasmeren voor deze doelgroep, maar hen ook te motiveren om daadwerkelijk een bijdrage te leveren ter plekke. Veel voorbereidingen gingen aan de reizen naar Nicaragua vooraf waarbij de inzet van de leerlingen onmisbaar was.

Tevens zijn twee leerlingen aan het woord: Marinka Mulder en Milou Moskou.

belediging

In de krokusvakantie van 2003 vertrokken tien leerlingen tussen veertien en zestien jaar en twee docenten van de scholengemeenschap Lek en Linge uit Culemborg voor de eerste keer naar Matagalpa. Voor het zover was, hadden de leerlingen geld opgehaald door middel van allerlei sponsoractiviteiten. Hun doel was een bijdrage te leveren aan het werk van de stichting Las Familias Especiales. Deze stichting zet zich in voor gehandicapte kinderen en hun moeders in een land waar hulp hard nodig is voor deze verwaarloosde en achtergestelde groep. In Nicaragua word je als gehandicapte vaak beschouwd als een schande voor de familie en veel mannen laten hun vrouw in de steek als zij een gehandicapt kind baren, zij ervaren dat als een belediging voor zichzelf.

Rebecca Trujillo

Las Familias Especiales werd opgericht door Rebecca Trujillo; zij is lid van een kloosterorde uit Namen. Tijdens een vakantie in Nicaragua kwam ze in Matagalpa terecht. Ze verdwaalde in de stad en moet er behoorlijk dorstig en wanhopig hebben uitgezien, want opeens riep iemand uit het raam of ze iets wilde drinken. Ze is naar binnen gegaan en sprak urenlang met Sandra, een vrouw die haar vertelde over de vreselijke armoede, het geweld op straat en in de gezinnen en de afschuwelijke condities waarin gehandicapten verkeerden. Vanaf dat moment heeft Matagalpa haar leven bepaald. Samen met moeders uit de *barrios* zette zij zich in, geïnspireerd en met veel energie.

terug naar 2003

Uit het dagboek van Jeroen: '21 februari: Vandaag is het dan zover. De Girasol (nieuw centrum waar onder meer een rolstoelwerkplaats, een eethuisje en een schildersatelier zijn gevestigd) wordt geopend. Gisteren hard doorgewerkt om het verven af te krijgen. En vandaag is dan de opening. Het belooft een gezellige dag te worden, het zonnetje schijnt en de lucht is blauw. Er is een groot houten podium gebouwd. Daarop worden allerlei voorstellingen gegeven. Het zijn vooral allerlei typische Nicaraguaanse dansen. Er is een clown, de mensen vinden hem erg grappig, alleen vonden wij het minder maar dat komt omdat wij hem niet verstaan.'

Na de reis in 2003 volgden nog twee reizen, begin vorig jaar en juli afgelopen jaar.

Bijdragen werden geleverd aan Recicle -het papierrecyclefabriekje- en aan de yoghurtfabriek.

vriendelijkheid en wijsheid

Marinka vertelt me over haar ervaringen in Matagalpa. Aanvankelijk -in het centrum met gewone huizen en bestrate wegen- viel de cultuurschok mee, maar toen ze zich in de *barrios* (arme wijken tegen de heuvels aan gebouwd) begaf, had ze het te kwaad. Ze schrok van de ontstellende armoede, van kleine

kinderen die alleen thuis zijn omdat hun moeder werkt, van de krotten, de modder, de rotzooi op straat. Ze werd met zichzelf geconfronteerd. Voor haar vertrek had ze zich voorgenomen: ik wil mensen helpen, iets veranderen. Nu zag ze dat dat een bijna arrogante houding was, te denken dat je in zo korte tijd iets kunt doen bij zoveel ellende. Nu ze weer in Nederland is, merkt ze dat ze beter dan voorheen kan relativeren. Positieve energie kon ze putten uit de uitstraling en gedrevenheid van Rebecca: 'haar stem is zacht en klinkt heel breekbaar ... en toch straalt ze een enorme kracht uit. Een combinatie van vriendelijkheid en wijsheid'.

sterke vrouwen

In het boekje: *Op de drempel van twee werelden* uit 2003 vertelt Marlene Hernández, zelf een moeder uit de *barrio* en medewerkster van Rebecca: 'We raakten er van overtuigd dat we eerst de moeders moesten helpen en steunen. We bedachten dat het goed zou zijn om moeders met gehandicapte kinderen te stimuleren om ook anderen te helpen. Tijdens onze rondgang door de *barrios* hebben we heel veel sterke vrouwen ontmoet, die .>>

gezonde kinderen hebben geleerd te sporten met gehandicapten

allemaal op hun eigen manier het beste uit de barre omstandigheden wisten te halen. Wij zijn juist deze vrouwen op gaan zoeken en we vroegen of zij zich in wilden zetten om anderen te helpen. We zijn met hen om de tafel gaan zitten en hebben samen gewerkt aan een eigen methodiek. Onze moeders gaan nu dagelijks de wijken in. Praten, advies geven, observeren. Wekelijks overleggen we met hen: wie heeft voedselhulp nodig? Wie medicijnen? Wie fysiotherapie? en ga zo maar door.'

laatste reis

De laatste reis naar Matagalpa vond plaats in juli van dit jaar. De groep bestond uit 22 mensen, zeven begeleiders en vijftien jongeren. Milou vertelt. 'De leerlingen hebben zelf projecten voorbereid. Zo hebben ze -na een grondige voorbereiding- gezonde kinderen geleerd te sporten met gehandicapten: basketbal, hockey, tennis en badminton. De groep gehandicapten bestond uit jongeren met een verstandelijke beperking en doven. De kinderen hebben genoten en na afloop werden de materialen overgedragen aan een leraar van Los Rayitos, een school voor gehandicapte en gezonde kinderen, in de hoop dat het initiatief navolging zal vinden. Dan was er het muziekproject. Drie leerlingen hadden muziekinstrumenten aangeschaft -met geld van sponsoractiviteiten in Nederland- zoals gitaren, sambaballen en trommels. Er werd samen met de kinderen muziek gemaakt, ook in de barrios bij een zwaar spastische jongen thuis, die straalde en met een sambabal in de hand op het ritme van de muziek sloeg. Voor een meisje, dat niet in staat was de sambabal zelf vast te houden, werd het ding vastgenaaid in een handschoen, zodat zij ook mee kon doen. Ook bij dit project werden de materialen overgedragen aan Los Rayitos, alsmede geld voor gitaarlessen voor één van de leraren.

Twee deelnemers hebben van twee autobussen van Las Familias Especiales de automatische versnellingsbak omgebouwd naar handschakeling en tenslotte was er het naaiproject. In Nicaragua werden naaimachines, naaigerei en stoffen gekocht. Er werd naailes gegeven aan moeders, zodat zij voor zichzelf en hun gezin en eventueel ook voor de verkoop kleding kunnen maken.'

film

Een filmploeg, bestaande uit drie leerlingen legde alles vast op video. 180 banden werden er meegenomen! Terug in Nederland ging men aan de slag met monteren. Aangezien de leerlingen een belangrijk deel van de reis- en verblijfskosten vergoed kregen door Xplore, een subsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken, waren ze verplicht eenmaal terug in Nederland presentaties te houden voor groepen in het kader van draagvlakversterking.

schilderijen

Milou, en de cultuurschock?

Ze was vooral erg onder de indruk van de warmte en gastvrijheid van veel mensen ondanks alle armoede, met name in de barrios. Ze bouwde een vriendschapsband op met Alberto, een jongeman van 25 die in een rolstoel zit nadat er vier jaar geleden op hem was geschoten en hij sindsdien verlamd is. Hij schildert en verkoopt regelmatig schilderijen. Op Milou's kamer hangen twee werken, één heeft Alberto speciaal voor haar gemaakt: een sterrenhemel. Zij had hem verteld dat ze daar zo van houdt. Milou heeft regelmatig e-mailcontact met hem.

Zowel Marinka als Milou zijn in de ban geraakt van Matagalpa en Nicaragua en willen er allebei weer heen. Ze hebben veel geleerd en geobserveerd, niet in de laatste plaats over de kracht van mensen om te leven/overleven in barre omstandigheden. Het leert je onder andere te relativieren en je te verbazen

Fabian

Fabian is dood
Zijn nieren deden het niet meer
Maar in het ziekenhuis
hielpen ze hem niet
want hij was gehandicapt

Geen eten
geen drinken
geen medicijnen
geen verzorging
geen medeleven

Meneer wat wilt u?
Hij is gehandicapt
hem helpen we niet

Fabian, een graf boven
op de berg
Het gat zelf gegraven
want hij was arm

En voor hen graven we niet

waarover mensen in het rijke westen zich druk kunnen maken.

Last but not least: Marinka is bestuurslid van de pas opgerichte stichting You4all in Culemborg, die jongeren kennis wil laten maken met andere culturen onder meer door hen mee te laten werken in projecten. Men is bezig contacten te leggen met ROC's, zodat het mogelijk wordt voor jongeren stage te lopen in een derde-wereldland, eventueel met subsidie van Xplore.

Wendy Koolhoven

Bronnen:

Nicaragua in gedichten gevat;

Op de drempel van twee werelden, Lek en Linge Press 2003;

Boo@lekenlinge.nl

foto's: **Lek en Linge College (Ben Boon en Marinka)**

graf voor Fabian

güegüe vertelt

Wat weten we nou eigenlijk van Nicaragua? Een *güegüe* (wijze) heeft ons verteld ...

We weten nog maar weinig van wat er vroeger gebeurd is in Nicaragua, en over het leven van de bewoners voor de komst van de Spanjaarden. Maar we weten wel iets: gedurende miljoenen jaren was Amerika, van noord tot zuid, bijna zeker een werelddeel zonder mensen. In de andere werelddelen: Azië, Afrika en Europa, was dat anders. Daar waren veel mensen.

Maar ongeveer twintigduizend jaar geleden moeten de eerste mensen vanuit Azië, via de Beringstraat en Alaska, Amerika zijn binnengekomen. Misschien zijn er zelfs vanuit Zuid-Azië, met eenvoudige schepen of vloten, de Stille Oceaan overgestoken!

De eerste Amerikanen, en dus wat later ook de eerste Nicaraguanen, leefden in kleine groepen die door het grote land trokken om dieren te vangen en vruchten te verzamelen. Gedurende duizenden jaren hebben ze zo geleefd. Uit die tijd dateren de bodemvondsten van Acahualinca (foto).

We weten ook niet precies wanneer deze groepen begonnen zijn met het bebouwen van de velden van Nicaragua en het vestigen van dorpen. De meesten van hen waren van toen af niet langer jager, maar boer. In een proces dat ook weer duizenden jaren duurde, kruisten deze akkerbouwers zaden, pasten entingen toe en veranderde de wilde mais -die klein was en weinig korrels droeg- in de vele soorten mais met de grote en mooie kolven die wij tegenwoordig kennen. Door deze prachtige ontdekking werd de mais het belangrijkste voedsel voor iedereen in Midden-Amerika. De gemeenschappen van de jagervolken kenden meer gelijkheid dan die van de latere akkerbouwers. Tegelijk met de opkomst van de landbouw worden ook de eerste sociale verschillen zichtbaar.

In Mexico en Midden-Amerika bestonden ooit fabelachtige beschavingen.

Acahualinca footprint

Duizend jaar voor Christus leefden de geheimzinnige Olmeca's aan de kust van de golf van Mexico.

Weer duizend jaar later, het jaar 0 voor ons, kwam de beschaving van de Maya's tot ontwikkeling in Yucatán en die van Teotihuacán en Oaxaca in het midden en zuiden van Mexico.

Ofschoon er steeds handelsrelaties hebben bestaan tussen de bewoners van Nicaragua en deze grote beschavingen, waren de culturen van Nicaragua steeds eenvoudiger en bereikten zij nooit een zo grote ontwikkeling.

Alweer zo'n duizend jaar later, 1000 na C., raakten Mexico en Midden-Amerika verzeild in een nieuwe politieke en culturele situatie. Het begon met het binnendringen van jagersvolken uit het noorden van Mexico. Ze streken neer over het hele gebied op zoek naar betere plaatsen om te leven. De Chichimeca's, de Tolteken en de Azteken zijn de meest bekende van deze volken. De Quiché's van Guatemala, de Ppillen van El Salvador, en de Nicarao's en Chorotega's zijn enkele van de nieuwe volken, die in dat tijdvak naar Midden-Amerika kwamen.

Ondanks alle verschillen delen alle volken van Mexico en Midden-Amerika dezelfde culturele wortels en bezitten zij een gemeenschappelijke geschiedenis, die hen duizenden jaren achtereenvolgend gevormd heeft. Waardoor ze in veel op elkaar lijken. Onze Mexicaanse wortels zijn terug te vinden in veel woorden van de nahuatl-taal, woorden die wij nog steeds gebruiken, en de namen van veel dorpen en steden waar onze inheemse voorgangers ooit geleefd hebben. De samenleving van de Nicarao's en die van de Chorotega's leken veel op elkaar. Ze leefden in onafhankelijke steden, met hun stamhoofden en priesters, bouwden tempels en bestuursgebouwen en hun religieuze kijk op het leven leek veel op die van de Mexicaanse traditie, met offers en ceremonies op bepaalde tijdstippen van het jaar.

In de streek langs de Stille Oceaan en langs de meren ontwikkelde zich, in het huidige Nicaragua, allengs een dichte bevolking. Van andere inheemse volken, die leefden in het noorden en midden van Nicaragua en bij de Atlantische kust, weten wij nog heel weinig.

De Spanjaarden vielen in 1533 vanuit het oosten Nicaragua binnen, op zoek naar goud en een snelle doorsteek naar de Stille Oceaan. Daarbij stuitten ze vooral op de culturen van de Nicarao's en de Chorotega's. De indringers vernietigden deze culturen en legden aan de inheemse bevolking slavernij op, nadat ze hen door hun wapens overwonnen hadden. Wapens die werkten met buskruit, dat in heel Amerika onbekend was. Duizenden inwoners van Nicaragua werden als slaven te werk gesteld op de hacienda's, in de mijnen, en bij andere dwangarbeid die de Spanjaarden in het leven hadden geroepen. Duizenden anderen werden als slaven naar de mijnen van Peru verscheept. Wie zich verzette, werd

gemarteld en gedood. Nicaragua bleef ontvolkt achter. Men schat dat in de eerste vijf jaren van de Spaanse verovering van de zeshonderdduizend bewoners van het gebied langs de meren en de Stille Oceaan, er maar dertigduizend overbleven.

Nicaragua is een multi-etnisch land. Dat wil zeggen dat zijn geschiedenis en cultuur een grote verscheidenheid aan volkeren en culturen heeft voortgebracht. Met het boek *Un güegüe me contó* hebben we met behulp van feitelijke gegevens en een beetje fantasie en heel klein deel van onze nationale oorsprong gereconstrueerd. Er blijft nog veel te weten over en nog veel te vertellen. Dat gaan we zo veel mogelijk doen.

En de güegüe vertelde:

**Eens, in de tijd dat alles begon,
was Nicaragua leeg.**

Leeg wat mensen betrof.

Er was land en er waren meren, lagunes en rivieren.

En het water had heel veel ogen.

Maar er waren geen vrouwen of mannen om ze te bewonderen.

**De mojarra's en de guapotes,
net zo goed als de rivierkreeften,
waren heer en meester van al het water
waarin ze leefden en deden waar ze zin in hadden ...**

**Ook waren er de spotvogels en de colibries
die vlakbij de bloemen fladderden
en de zanates hadden hun nesten in de bomen.**

En de bomen waren er:

**de jocote, de granadillo, de jícaro,
de malinche, de chilamate, de koningsceder
en nog wat andere bomen.**

**De zompopos renden rond tussen de stenen
en de garrobos gingen zonnebaden
zonder dat iemand ze lastig viel.**

**Prairiewolven, konijnen, leeuwen en dantos
zwierven door de wereld
en smulden naar hartelust.**

**En de vulkanen spuwden lava
en rook bliezen uit,**

maar er was nog niemand in Nicaragua.

Ons land was leeg.

Leeg wat mensen betrof.

...

wordt vervolgd

Tekst: María López Vigil, Managua, Nicaragua

Illustraties: Nivio López (broer van María)

Vertaling, overig Jaques Weijters

Uitslag van de enquête bij de vorige ¡Cómo No!

Bijna vijftig lezers/donateurs namen de moeite om de enquête die we bij de vorige ¡Cómo No! verstuurd in te vullen en terug te sturen. Dat is ongeveer tien procent van ons bestand 'personen' (organisaties hebben een andere code). Hoewel enkelen de enquête aangrepen om hun betrokkenheid op te zeggen, zijn we met deze 'opkomst' erg blij. Mocht u overigens de enquête nog hebben liggen of hem gemist hebben, vul hem dan alsnog in of bel of mail even, dan sturen we u er opnieuw een toe.

Hieronder vindt u per vragenblokje een samenvatting van de antwoorden en enige extra informatie naar aanleiding van de antwoorden en opmerkingen die u noteerde.

Hoe leest u de ¡Cómo No! en mist u iets?

De groep mensen die het blad gedeeltelijk leest is net iets groter dan de groep die het blad uitgebreid leest. Bijna niemand mist iets. Een paar mensen geven aan wat ze ook zouden willen lezen: meer informatie over projecten, meer actuele zaken over Nicaragua, meer informatie van andere stedenbanden en meer interne zaken.

Maakt u wel eens geld over, waarvoor, en mogen we u vaker benaderen voor donaties?

Driekwart van u maakt wel eens geld over, voor projecten zowel als voor de organisatie. Ook driekwart geeft aan niet vaker benaderd te willen worden. Een kwart wil dat dus wel.

Bezoekt u de website wel eens en mogen we uw mail-adres?

Eenderde van de respondenten geeft aan de website van de Stedenband wel eens te bezoeken en/of het weblog dat wordt bijgehouden als Tilburgse delegaties in Matagalpa zijn. Van vijftien personen ontvingen wij een mail-adres. Deze zijn inmiddels opgenomen in de info-mailinglist die wij per e-mail verzenden.

Overige

Sommige lezers schreven spontane reacties op de enquête: 'complimenten voor inhoud en vormgeving; prettig leesbaar; goed werk en ga zo door'. Iemand deed de suggestie om nog meer samen te werken met scholen en het ROC.

Donaties

Aan enkele reacties merkten we dat niet voor iedereen duidelijk is hoe de Stedenband omgaat met donaties. Daarom hier een korte toelichting.

Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen donaties die bestemd zijn voor de organisatie (het werk in Tilburg) en donaties die bestemd zijn voor de projecten in Matagalpa. Van de donaties voor de projecten wordt tien procent ingehouden voor projectadministratiekosten, maar daar staat tegenover dat elke gift wordt verdubbeld via een regeling van het ministerie van Buitenlandse Zaken. In Matagalpa wordt van het projectgeld wederom tien procent bestemd voor onze partnerorganisatie Comité Mano Vuelta, voor administratie en versterking van de organisatie. Het ingehouden geld is van belang voor de continuïteit van de organisatie. Bovendien zorgen wij voor controles, verslaglegging en verantwoording aan donateurs en fondsen.

Van de gemeente Tilburg ontvangen wij ruim 50 duizend euro subsidie per jaar en soms ontvangen wij van een ander fonds een paar duizend euro subsidie voor het organiseren van bepaalde activiteiten. Wij zamelen jaarlijks tussen de 60 duizend en 80 duizend euro projectgeld in.

Wij danken u hartelijk voor uw reacties en uw betrokkenheid en hopen dat wij samen met u nog jaren door kunnen gaan met dit mooie en belangrijke werk!

Miranda van der Klaauw

Zesde Vuelta a Matagalpa; een verslag

Hoe belandt een Alkmaarse op de Vuelta a Matagalpa in Tilburg? Afgelopen zomer zocht ik contact met mijn oude vlam Coen Wever uit Tilburg. Wij kennen elkaar van twintig jaar terug, toen we beiden actief waren bij de ACJN (Jeugdbond voor Natuurstudie en Natuurbescherming). Al gauw kreeg ik van Coen een uitnodiging voor de zesde Vuelta a Matagalpa. Een bezoek aan Coen en een fietstocht door het Brabantse Landschap, dat leek me wel wat!

start
foto's: Harri Aarts

knal!

Zo nam ik op zaterdagavond 9 september de trein vanuit Alkmaar naar Tilburg. Het wederzien met Coen was als vanouds. Onder het genot van een pastamaaltijd met paddestoelen en wijn hebben we heel wat bijgepraat tot diep in de nacht. Zondagmorgen gingen we na het ontbijt met twee fietsen op weg naar de Pelgrimhoeve. Hier was een fototentoonstelling over de milieuproblematiek bij Matagalpa. Na een kopje thee vertrokken we voor de fietstocht. Maar na 300 meter Knal!! De achterband van de fiets van Coen was aan flarden. Gelukkig gebeurde dit nog in Tilburg en konden we een andere fiets lenen.

onderweg

stralend

Nu konden we echt op weg. Het voelde heel vertrouwd om na twintig jaar weer met Coen op stap te zijn. Indertijd ging ik met hem vaak naar de Oisterwijkse Vennen. We fietsten al snel buiten Tilburg en lieten de randweg achter ons. Het weer was stralend met een strakblauwe lucht en nauwelijks wind, dus perfect fietsweer! Het was even zoeken naar de vertrouwde verknipte haan, maar we hebben hem gevonden. Bij de Leemkuilen namen we een rustpauze en kregen we uitleg over het gebied van een IVN-medewerker.

de Campina

Daarna gingen we op weg naar de Campina. Dit gebied ken ik nog uit mijn jeugd, toen mijn opa en oma een stacaravan bij Oisterwijk hadden. Als kind liepen we vaak de 'rode paaltjesroute', kan ik me nog herinneren. Onderweg sloten Coen en ik ons bij wat vrienden van hem aan, die ook de fietstocht maakten. Na de Campina ging de tocht naar Spoordonk. Een verrassend mooi stiltegebied, waar we een korte rustpauze hielden. We genoten van de zon, het werd steeds warmer. Een prachtige nazomerdag! Daarna ging de fietstocht via de watermolen in Spoordonk naar de paddestoelenexcursie bij de Oisterwijkse vennen. Hier vertelde Reinoud zeer boeiend over paddestoelen, ondanks dat er door droogte weinig paddestoelen waren. Het is me vooral bijgebleven, dat Reinoud vertelde dat een schimmel kan uitgroeien tot het grootste levende wezen op aarde. Een kring van paddestoelen kan zo groot worden als een voetbalveld. Na deze excursie was het nog maar een paar kilometer onder meer over een hobbelpad naar het eindpunt van de fietstocht: café Zomerlust. Hier aangekomen stond een lekker glas bier met bananenchips klaar.

's Avonds hebben we met Marian en Silme de dag afgesloten bij de Griek met kleine hapjes. En veel te snel zat ik alweer in de trein naar Alkmaar, maar wel met een tevreden gevoel.

Marijke Nieuwenhuis

Alkmaar, 20 november 2006

Geboortebos

kaart geboortebos

Geboortebos

Woensdag 21 maart viert de Boomfeestdag haar 50-jarig bestaan. Het thema van dit jaar is Bomen en Muziek. Ook in Tilburg zal die dag Boomfeestdag gevierd worden. De Stedenband Tilburg-Matagalpa werkt ieder jaar samen met de gemeente Tilburg aan een programma voor Boomfeestdag. Dit jaar zullen op die dag op feestelijke wijze de eerste bomen in het Tilburgs Geboortebos (nabij het Noorderbos) worden geplant. Sinds 1990 plant de Stichting Nationale Boomfeestdag geboortebomen voor nieuwe wereldburgers in speciale bossen. Ze staan symbool voor het feit dat elk kind moet kunnen opgroeien in een gezonde groene wereld. Bijzonder is dat de gemeente Tilburg via de Stedenband voor iedere geboortebos in Tilburg ook een boom laat planten in Matagalpa. Voor meer informatie zie ook www.boomfeestdag.nl

Muurschildering

De Nicaraguaanse schilder Julio Moreno Aguirre maakte in oktober vorig jaar samen met kinderen van de openbare basisschool Panta Rhei in de Galjoenstraat een muurschildering op een muur van de speelplaats. In Latijns-Amerika zijn *murales* (muurschilderingen) een uitgesproken vorm van kunst. Vaak wordt er met meerderen aan zo'n schildering gewerkt en heeft het een politieke boodschap. In de Galjoenstraat is gekozen voor een fantasielandschap met Nederlandse en Nicaraguaanse elementen.

Gift Mariellaschool

Tijdens de sfeervolle Kerstviering van de Mariellaschool in Vught (voor dove en anderszins gehandicapte kinderen) mochten vertegenwoordigers van de Salud-groep een donatie van bijna 1500 euro in ontvangst nemen. De kinderen hadden dit bij elkaar gespaard en gesponsord met een zwemmarathon. Dankzij de verdubbeling betekent dit een gift van bijna 3000 euro voor de Dovenvereniging in Matagalpa. Een mooi gebaar!

Benefietconcert: krediet voor koffieboeren

Op zondag 4 februari wordt er in Paradox een (h)eerlijk kopje koffie geschonken tijdens een sfeerful concert. Gemiddeld drinken wij 150 liter koffie per jaar. Tijdens het werk, tijdens vergaderingen, na het eten ... maar dit wordt een speciaal kopje (en verantwoord)!

We nodigen jou uit om te komen genieten van deze muzikale middag met een Latijns-Amerikaans tintje. De opbrengst van de entree van dit benefietconcert komt ten goede aan koffieboeren aangesloten bij de coöperaties Carlos Fonseca en La Esperanza in de regio Matagalpa.

Het programma ziet er gevarieerd uit, met onder andere een optreden van Sandra Coelers. Ook vind er een ontmoeting plaats met wethouder Gon Mevis en Michaël Breukers, samen met muzikale vrienden. Ze spelen volksmuziek uit Midden-Amerika, met variaties als cumbia, salsa, merengue en calypso. In de merengue *Tenga el millon y conserva la burrita!* spreken ze het voornemen uit om een heel leven lang voor hun ezeltje te blijven zorgen; zelfs op de dag waarop ze miljonair zouden worden!

Zondag 4 februari, 15.00 uur,
€ 7,-, parapas € 5,-, minima € 2,50

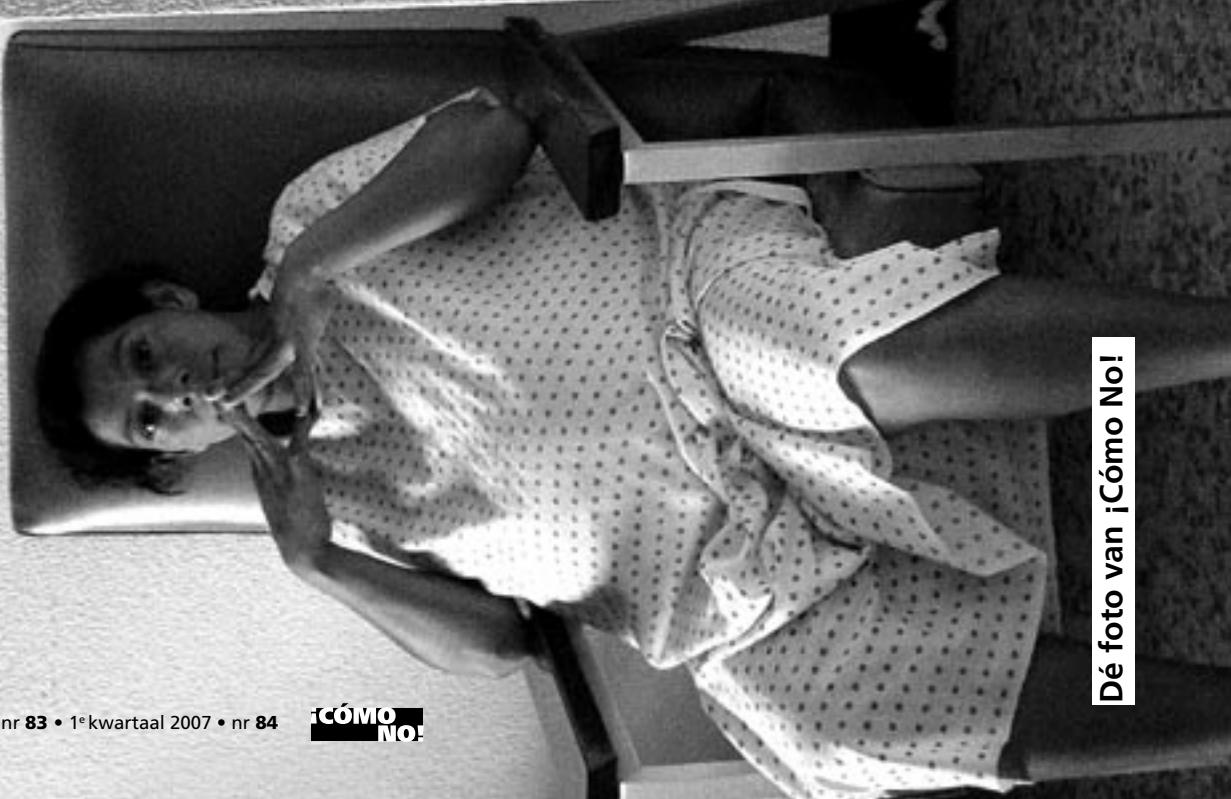
muurschildering
foto: Francine van Werde

Agenda

- 4 februari: van 15.00 tot 18.00 uur benefietconcert bij Paradox voor het project 'krediet voor koffieboeren' (zie info pag. 34).
- 9 tot 16 februari: bezoek van burgemeester Vreeman aan Matagalpa.
Tijdens deze reis zal het weblog van de SSTN weer actief zijn.
- 1 maart: scholierencompetitie. Drie middelbare scholen strijden in de raadzaal onder leiding van Frank van Pamelan om de Wereldwisseltrofee. Het Beatrix-college verdiept zich in Nicaragua en Matagalpa.
- 6 maart: Politieke scholingsbijeenkomst georganiseerd door de Tilburgse Vrouwenraad. Medewerkers en vrijwilligers van de SSTN vertellen in woord en beeld over het werk van de Stedenband.
- 8 maart: viering van Internationale Vrouwendag. De vrouwengroep van de SSTN vertoont i.s.m. Feniks een documentaire over Nicaraguaanse vrouwen die werken in de informele sector in buurland Costa Rica. Daarna discussie.
- 21 maart: Nationale Boomfeestdag en opening Geboortebos Tilburg
- 27 april tot 13 mei: werkbezoek van Tilburgse docenten aan hun collega's in Matagalpa
Bij deze reis sluiten zich vrijwilligers van de Salud-groep aan en studenten van de Rock-academie en de School voor Journalistiek.

in het Casa Materna
foto: Theo Hol

Dé foto van ¡Cómo No!